

OBSERVANT

Informatie- en opinieblad van de Rijksuniversiteit Limburg.

23 mei 1985

Jaargang 5, nummer 18

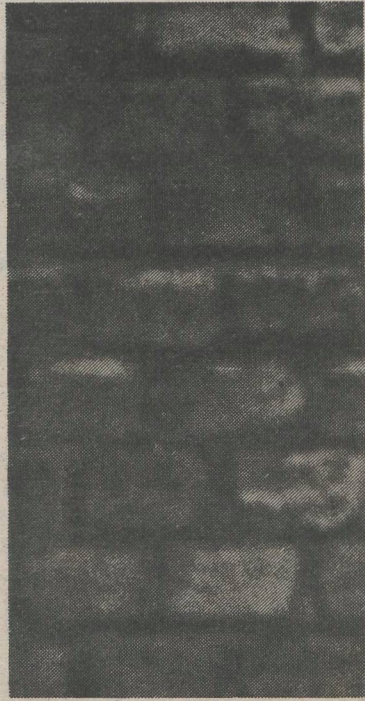
Studierendement in Maastricht op alle fronten het hoogst

De Rijksuniversiteit Limburg heeft veruit het hoogste studierendement van Nederland. De kans dat iemand, die in Maastricht gaat studeren, zijn studie tot een goed einde brengt, is volgens cijfers van het Bureau van de Academische Raad te schatten op 86 procent, terwijl het landelijk gemiddelde op 56 procent ligt. De rendementen wegen sinds kort mee bij de toewijzing van personele middelen aan de verschillende instellingen van wetenschappelijk onderwijs.

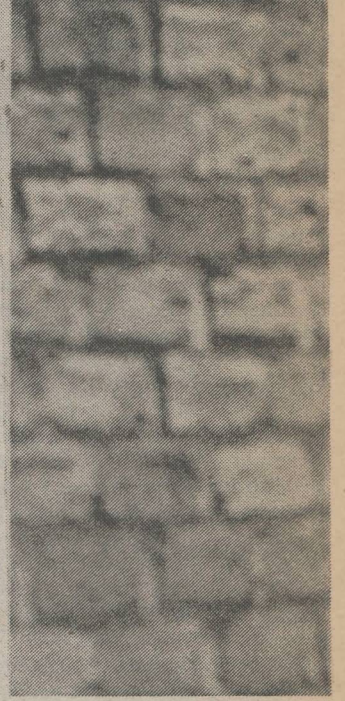
Bij de gunstige cijfers voor Maastricht moet onmiddellijk aangetekend worden dat zij enigszins geflatteerd worden door de omstandigheden. Ten eerste zijn de percentages tot nu toe vooral gebaseerd op de resultaten binnen de medische studierichting, die in het hele land relatief hoog scoort met een rendement van 80 procent. De

Maastrichtse faculteit steekt daar nog eens 15 procent boven uit. Ten tweede gaat het in Maastricht om kleine, beginnende studierichtingen, waar met veel enthousiasme gewerkt wordt en de sociale controle groot is. Ten derde zijn de Maastrichtse onderwijsprogramma's geen ingedikte programma's van voor de tweefasenstructuur.

Maar ook wanneer men zo goed en zo kwaad als mogelijk rekening houdt met die factoren, blijven er verschillen over die duiden op een grotere efficiëntie van het Maastrichtse onderwijssysteem. Terwijl over het hele land en over alle studies gemeten 70 procent van de eerste lichting tweefasenstudenten (uit 1982) de propaedeutische goed doorkomen heeft, heeft 92 procent van het Maastrichtse deel van die lichting het examen afgelegd met goed gevolg en in gemiddeld minder tijd. Behalve bij medicijnen geven de cijfers van de Academische Raad geen overzicht per studierichting, zodat er geen vergelijking met zusterfaculteiten valt te trekken bij rechten en Gezondheidswetenschappen. De Maastrichtse juristen scoorden 90%, de gezondheidswetenschappers 93% en de medici 94%. Uit de landelijke cijfers valt overigens op te maken dat er een stijgende lijn zit in de studierendementen, ook bij degenen die nog in de oude regeling van vóór de tweefasenstructuur vallen. Het laat zich aanzien dat de tweefasenstructuur die lijn nog verder doortrekt. De zeventig procent die de propaedeutische-nieuwe stijl hebben doorstaan, komen tot aan hun doctoraal geen studieobstakels meer tegen. Het rendement, berekend tot en met het doctoraal diploma, ligt nu op 56 procent, zodat onderweg of aan de eindstreep nog eens 14 procent mag afvallen om op het huidige niveau uit te komen. Dat lijkt niet veel, maar de ervaring leert dat studiestakers vooral in het begin van hun studie afhaken. Voor Maastricht zijn de prognoses voor het afstuderen-dement kunstmatig laag gehouden omdat de universiteit op grond van de gehanteerde systematiek in de buurt van de honderd procent zou uitkomen. Voorlopig wordt ervan uitgegaan dat bij rechten en economie 84% afstudeert en bij Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen 90%. Bij de Algemene Faculteit staat van de lichting 83 (de laatste lichting Sociale Gezondheidskunde) nu al vast dat zij niet aan de gestelde 90 procent komt. Ofschoon meer dan 90 procent de propaedeutische gehaald heeft, was aan het eind van het tweede jaar nog maar 75

u belooft
het loopt
de R.C.
is bezet.
Prettige dag
verder log.
DE STUDENTEN
+
ABBA-KASO

Aktie, harde actie

Eindelijk hebben de studenten weer eens hun tanden laten zien. De makke schapen uit de tweefasenstructuur hebben het actievoeren nog niet verleerd.

In totaal zijn de afgelopen weken 58 gebouwen van Nederlandse universiteiten bezet en hebben 10.000 studenten meegedaan aan deze en andere acties tegen de studiefinancieringsplannen van minister Deetman. In Maastricht werd het Hoofgebouw twee dagen bezet gehouden (7 en 8 mei) en de Nieuwenhof één dag. Op het hoogtepunt van de actie, het grote bezettingsfeest, waren zeshonderd studenten aanwezig. Woensdagmorgen werd de bezetting opgeheven om in Den Haag deel te nemen aan de landelijke anti-Deetmanmanifestatie. Voor uitvoerige achtergronden van de studiefinancieringsproblemen zie pagina 8, 9 en 10.

procent van de groep over. De faculteit verklaart dat fenomeen op drie manieren: er zaten veel parkeerstudenten tussen die alsnog een plaats bij medicijnen hebben geloot; vijf studenten hebben na het behalen van hun examen te horen gekregen dat zij beter konden overstappen naar een beroepsopleiding in het HBO en tenslotte hebben enkele studenten hun studie gestaakt omdat zij de geboden leerstof te „soft” vonden. Het faculteitsbestuur rekent erop dat op zijn minst dat laatste argument vervallen is, nu na de propaedeutische zeven in plaats van drie afstudeerrichtingen worden geboden.

Jacques Herraets

Bedrijfsleven financiert beroepsopleiding tweede fase

Beroepsopleidingen in de tweede fase van het wetenschappelijk onderwijs zullen in beginsel worden betaald door de deelnemers zelf of hun werkgevers. De overheid stelt slechts een startsubsidie van 150 miljoen gulden beschikbaar. Wel komt er op verzoek van de werkgevers binnen het stelsel van assistent-in-opleiding ruimte voor korte, meer praktijkgerichte opleidingen. De ministers van onderwijs en economische zaken en de Raad van Centrale Ondernemersorganisaties

hebben hierover afgelopen woensdag overeenstemming bereikt.

Het bedrijfsleven heeft tot nu toe voortdurend kritiek geleverd op de plannen voor de tweede fase. De werkgevers stelden steeds dat de overheid moet meebetalen aan de post-doktorale beroepsopleidingen en dat zij naast de vierjarige promotie-opleidingen behoefte hebben aan tweejarige ontwerpers- en onderzoekersopleidingen. Het nu bereikte akkoord komt tegemoet aan die wensen.

Een deel van de door de overheid gegarandeerde en betaalde 500 plaatsen voor de vierjarige AIO-opleidingen wordt omgezet in opleidingen van 1,5 à 2 jaar tot technisch ontwerper. Vanaf 1986 kunnen afgestudeerde ingenieurs deze opleiding volgen in Groningen, aan de drie TH's en wellicht later ook in Wageningen. Deze instellingen moeten onderling de specialismen verdelen. Vanaf 1990 moeten deze opleidingen jaarlijks 500 deelnemers kunnen opnemen. Zij krijgen dezelfde rechtspositie als de AIO's, maar geen taak in beheer en bestuur en na afloop op wens van het bedrijfsleven een beschermd getuigschrift. De Raad van Centrale Ondernemersorganisaties zal er bij zijn leden op aandringen de gediplomeerden een hoger aanvangssalaris te geven dan aan de afgestudeerden van de eerste fase.

Wegens vakantie...

De laatste Observant van deze jaargang verschijnt op 20 juni. Dit nummer zal in het teken staan van de zonnebrandolie, de kromgeslagen tentharingen, de krabbebeten, de files tussen Lyon en Avignon en de latin lovers in discotheek El Cortijo.

We roepen iedereen op zijn of haar vakantieherinneringen en vakantieplannen op papier te zetten.

De ongelukkigen die in de zomermaanden een baantje moeten aannemen om door het jaar te kunnen rondkomen, vragen wij met klem hun ervaringen op te schrijven.

Inleveren vóór 13 juni bij de redactie.

De drie beste inzenders kunnen rekenen op een interessante boekenbon.

Geschenk voor paus

Twee Maastrichtse studenten hebben paus Johannes Paulus II tijdens de mis op vliegveld Beek een zilveren rozenkrans mogen aanbieden. Het geld voor het geschenk was bijeen gebracht door het „Comité Studenten Paus Geschenk”, dat studenten en docenten in een brief om een bijdrage had gevraagd. De brief was mede ondertekend door pater Però Silva, beter bekend als de Opus Dei-studentenpastor, die door bisschop Gijsen is belast met het R.K. Studentenpastoraat.

Omdat men vermoedde dat de paus al een rozenkrans had, liet het comité een bijzonder exemplaar smeden: een replica van het kleinood dat Onze Lieve Vrouw Sterre der Zee in haar hand houdt. Kosten: ongeveer tweeduizend gulden. Volgens een van de studenten die de actie mee heeft opgezet, is dat bedrag bij lange na niet opgebracht door studenten.

„Ik heb wel een paar enveloppes teruggekregen, maar wat daarin zat was bij lange na niet genoeg om het geschenk te betalen”. Het ontbrekende gedeelte is bijgepast door enkele medewerkers en hoogleraren, vertrouwd hij ons toe. Kun je het dan nog een geschenk van studenten noemen? „Nee, dat hebben we ook niet gedaan. Het geschenk is aangeboden namens het R.K. Studentenpastoraat, dat stond er bij”.

Hoe moedeloos de leden van het comité over de belangstelling van de studenten geworden waren, bleek toen we bij de portier van de Nieuwenhof bijna een week na het pausbezoek de doos aantreffen waarin de rechtenstudenten hun offergave konden deponeren. Er zat iets in: een kwartje of een knoop.

(j.h.)

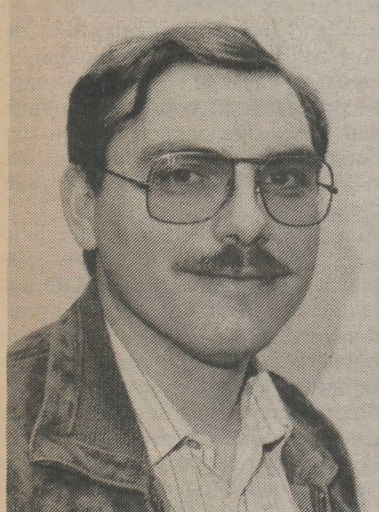

Vrijwel alle pausposters verdwenen!

Is er nog recht op vrije meningsuiting binnen de R.L.?

Het is triest te moeten constateren dat het recht op vrije meningsuiting heden ten dage in Nederland van een algemeen recht is geworden tot een partikulier recht van bepaalde groepen. Zeer velen in Nederland lijken geen oog te hebben voor deze selectieve ondermijning van algemene mensenrechten, maar berusten in het gebeuren of lopen er zelfs warm voor.

Enkele studenten hadden de gelegenheid aangegrepen om de Paus tijdens zijn eenmalige reis aan de Lage Landen een kado aan te bieden. Daartoe richtten zij het comité Studenten-Pausgeschenk op. Om de overige studenten en het personeel van de universiteit (en hogescholen) met deze actie bekend te maken, besloten zij op de prikborden in de diverse gebouwen enig informatief materiaal op te hangen, en wel de bekende welkom-poster met het portret van de Paus erop en enkele gegevens over de mis in Beek, enkele uitspraken van de Paus over „Geloof en Wetenschap”, een stukje biografie, nl. over de studententijd van Karol Wojtyla en natuurlijk de brief over de actie van het comité. Verder werd er nog een kopietje van de toespraak die Johannes Paulus II enkele weken voor zijn komst hield over zijn bezoek aan Nederland en een kleine aankondiging van een studiedag in Leiden ter algemene informatie opgeprikt. Het zal ieder duidelijk zijn, dat al hetgeen wij ophingen puur informatief van aard was. Verder moet gezegd worden dat het comité er zorg voor gedragen heeft, dat bij het ophangen van dit materiaal andere plakkaats of aankondigingen van nog plaats te vinden gebeurtenissen niet verwijderd werden, maar eventueel zorgvuldig enkele decimeters verschoven werden.

Rectificatie

Door een misverstand is de foto van Paul van Dijk, kandidaat voor de universiteitsraad (Kiesbaarheid: niet-wetenschappelijk personeel) weggevallen in het verkiezingsnummer. Paul van Dijk is aanvoerder van lijst Frontaal/Faculteit der Geneeskunde.

Maar wat gebeurde? Op de posters en andere berichten werd gekrabbeld, er werden leuzen op geschreven, met initialen ondertekend – men bleef natuurlijk in de veilige anonimiteit – over de posters werd demonstratief een ander plakkaat geprikt, en dat heeft dan nog enkel betrekking op de posters die enige tijd bleven hangen. Het overgrote merendeel van de posters verdwenen echter binnen enkele uren!!

Het bekladden en stelen van andermans bezit zou men kunnen interpreteren als onbeschoft gedrag, teken van onvolwassenheid. Maar hier speelt meer dan alleen een gebrek aan respect voor andermans eigendom. Deze selectieve vernietiging van juist de posters met de Heilige Vader erop, is er het sprekende bewijs van dat de hetze die zich op nationaal niveau ontwikkelt tegen de Rooms-Katholieke Kerk, getuige de vele gewelddadige acties, als het aanrichten van grote beschadigingen aan de gebouwen van katholieke instellingen, en anderzijds het psychologische geweld met kwetsende liedjes en lastertaal, ook binnen de universiteit steun heeft gekregen.

Om mensen monddood te maken is het noodzakelijk dat wat zij zeggen door niemand meer gehoord kan worden, door bijvoorbeeld te censureren en hun teksten te vernietigen en dat de betreffende groep zo zwart gemaakt wordt, dat de rest van de mensen zich vanzelf van deze groep afkeert. Het vernietigen van de posters met de afbeelding van de Paus geeft blijk van de eerste methode. Tegelijk probeerde men de Kerk zwart te maken, door de posters te bekladden met ridiculiserende leuzen en ontving het comité een brief waarin de kerk met de maffia op één lijn werd gesteld, natuurlijk weer een anonieme brief.

Misschien moet de betreuwenswaardige geringheid van het aantal studenten dat een bijdrage leverde voor het geschenk niet zo zeer verklaard worden door een totale desinteresse onder de studenten voor het geloof en een ontbreken van elke waardering voor de inspanningen die de Paus zich getroost, maar veeleer door een antipathie, die niet werkelijk voortkomt uit het eigen ego, maar er min of meer ingeslagen is, of door een niet meer open kunnen staan voor hetgeen de Kerk aanreikt, omdat de (Maastrichtse) studenten een subjectivistische zelfverzekerdheid is aangepraat,

die wel zonder de Kerk kan, of misschien zelfs door angst. In ieder geval weten enkele figuren, laten we hopen dat het slechts om enkele figuren gaat, aardig hun stempel te drukken op de meningsvorming van de universitaire gemeenschap. Maar wie dergelijke middelen nodig heeft, kan geen goede zaak nastreven en dat de studenten zich door zulke figuren laten inpalmen, is triest. Het algemeen mensenrecht op vrije meningsuiting is ook binnen de universitaire gemeenschap reeds tot een partikulier recht geworden. Welk recht volgt?

J. Welie

Het bezettingsfeest

Maastrichtse studenten voeren actie. Eindelijk! Er is dus in Maastricht niet eens een kanon nodig om studenten vanachter hun studieboeken of stamtafel vandaan te halen voor een actie. Even op het hoofdgebouw op 7 mei: Wat een nostalgie: de bar open een bloeiende universiteitstuin en mensen die er rondlopen alsof ze iets vreselijk belangrijks te doen hebben. Het leek wel een tafereel uit de begintijd van de universiteit. „Het ging zo gemakkelijk”, vertelde een bezetter, „gewoon door de achterdeur naar binnen en posters ophangen”. Niemand tot last. De medewerkers trekken er een dag met hun fiets op uit in het voorjaarsweer. Om zeven uur zit iedereen gespannen voor het journaal. Daar blijkt dat bezetten en staken door mensen die werken, heel wat moeilijker is: moeizame stakingen in de bouw en kartonverwerkende industrie, verdeeldheid, angst voor ontslag. Actievoerders zetten een trein stil uit protest tegen de kortingen op sociale uitkeringen. Niemand luistert. Teleurstelling. Actie in Maastricht, maar niet op de TV. Iemand roep om de KOKO-film „Sophies Choice”. In het trefcentrum speelt een band, nu nog voor een man en een halve paardekop. Later verwacht men meer mensen, want om dubieuze redenen is er 's avonds een feest georganiseerd. Wat valt er in hemelsnaam te vieren? Aan de ingang blijkt het feest in principe alleen toegankelijk te zijn voor studenten. „Anders wordt er misschien iets vernield of gestolen”, zegt een bezetter, die kennelijk tot de organisatie behoort, getuige de band om zijn opperarm. Dit heet actievoeren tegen een toekomstige elite-universiteit: de deuren dicht voor degenen die ook worden gepakt. Binnen die deuren doet slechts een megafoon vermoeden dat het niet om een KOKO-feest

gaat maar om een actie. Het bier is te vroeg op, maar de megafoon voorspelt een nieuw feest de volgende avond, wat instemmend gejuich bij de feestgangers oproept (maar niet bij de organisatie, zo bleek later). De actie kon op dat moment al niet meer kapot. De kritiek dat er in Maastricht niets meer gebeurt kan nu tenminste weer een tijdje de ijskast in evenals het gevoel dat er 2 dagen iets „heel belangrijks” gebeurde op de R.L. Misschien ontstaat er dan tijd om het gevoel ook te richten op de belangrijke zaken buiten de universiteitsmuren, waar

verscheidene groeperingen met dezelfde motieven al jarenlang protesteren tegen een onrechtvaardig beleid (studenten zijn daarbij nog steeds van harte welkom). Het doel van de acties op de universiteit was een nobel streven. De organisatoren verdienen een pluim voor hun initiatief, het besloten feest werd echter iets te vroeg ingezet. Ik hoop dat het resultaat van de actie echt reden tot feesten geeft en dat dit gebeurt in de paar maanden dat ik nog student ben, zodat ik ook nog binnen mag.

Jan Lavrijsen

Paarltes

Aangeboden: Ik ga in de zomermaanden enkele keren naar Portugal. Wie wil meerijden kan bellen: 080-784458.

Te koop koelkastje, 50x53x50 cm, f 25,-. Tel. 04451-1918.

Te koop in redelijke staat verkerende 2CV4, 8 jaar oud, gebruikt als tweede auto. Km.stand 71.000. Prijs f 900,-. Tel. 043-470259.

Te koop: babywandelwagen, hoog model, d.blauw f 75,-; babybadje op standaard wit f 25,-; skischoenen „Kastinger” 5-clips f 20,-; d.groene leren jas mt. 40 f 125,-; leren mantelpak mt. 38 f 100,-; lange wollen tweed jas mt. 40 f 85,-; div. kleding. Tel. 436177 (na 13.00 uur).

Eysden: te koop halfvrijstaand woonhuis, grondoppervlak 355 m2. Indeling: woonkamer met open keuken, hal, garage 11x3, kelder en mooi terras met grote tuin op het zuiden. 1e verdieping: 4 slaapkamers, badkamer met zitbad en wastafel, het huis is voorzien van rolluiken. Prijs na bezichtigen n.o.t.k. Tel. 04409-2082.

Gezellige Limburgse boerderij te huur voor groepen tot 50 personen. Ideaal voor werkweken, familiefeesten, studieweekends, reünies etc. Vlakbij de uitgestrekte Vijlenerbossen. Verhuur aan slechts één groep; veel privacy, open haard, c.v., douches, sportveld. Geen campingcentrum.

M. Ronken, Elzeterweg 6, 6281 NN Mechelen, tel. 04455-1363.

Boekhandel

DE TRIBUNE

Kapoenstraat 8

6211 KW Maastricht

Telefoon (043) 51978*

OBSERVANT

Informatie- en opinieblad van de Rijksuniversiteit Limburg, uitgave van de Stichting Maffius. Verschijnt veertiendaags.

Redactieadres:

Tongersestraat 53, kamer 304
Postbus 616
6200 MD Maastricht
Telefoon: 043-888319
(doorkiesnummer)

Stichtingsbestuur:

Wim Hermens (voorzitter),
Kees Schröer (penningmeester)
Hans Lensing (secretaris),
Erik de Graaff
Evelyn de Leeuw
(redactiefuortgevoerdigde)
G.J. Tangelder

Redactie

Ton Hamcleers,
Jacques Herraets (eindredacteur),
Ad van Iersson,
Evelyn de Leeuw,
Malva Driessen
Paul Gobée
Margriet van der Stok
Redactie-assistente:
Liesbeth van Hoef
Grafische vormgeving:
Guus van Rooy, Annemiek Kusters
Foto's: Hans van Dijk,
Coen van der Gugten,
fotopersburo Widdershoven
Tekeningen: John Prop, Raph de Haas
Druk: Limburgs Dagblad, Heerlen

Advertenties

Advertenties (behalve Paarltes):
Yvonne Stevens, toestel 302
Tarieven op aanvraag
Paarltes opgeven bij de redactie.

Abonnement

Leden van de universitaire gemeenschap ontvangen het blad gratis. Afgestudeerden en andere belangstellenden kunnen zich abonneren voor f 25,- per jaar.

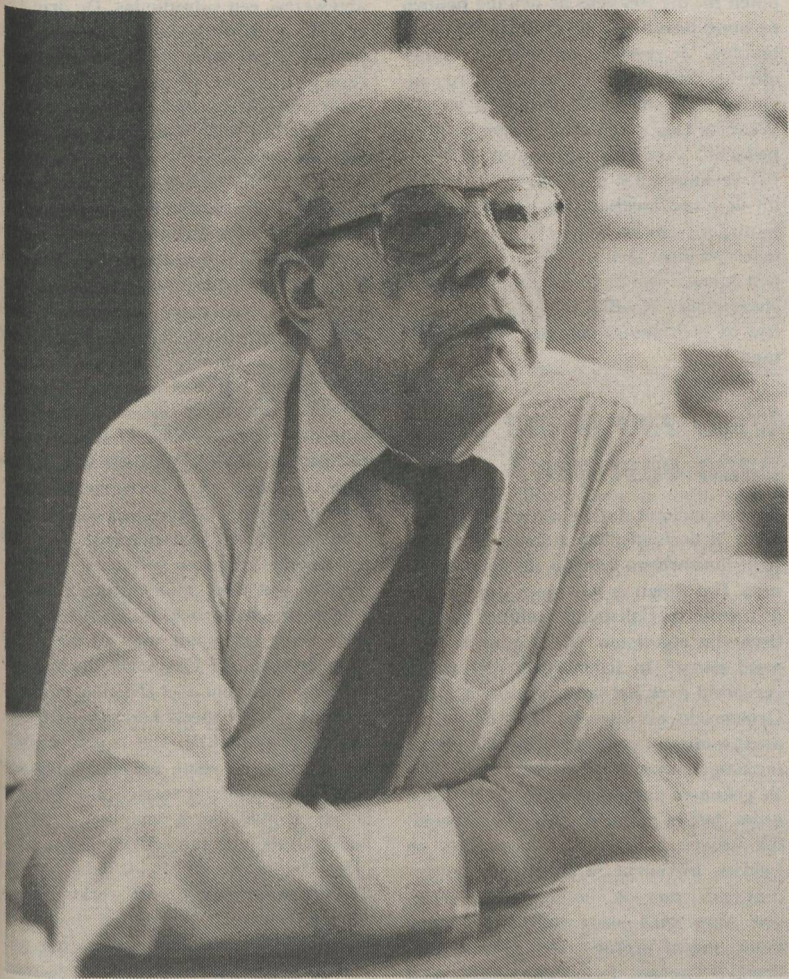
Universitaire Pers

Observant maakt deel uit van het landelijke samenwerkingsverband Universitaire Pers, samen met Ad Valvas (Vrije Universiteit), Delta (Delft), THB (Tilburg), TH-berichten (Eindhoven), THT-nieuws (Twente), KU-nieuws (Nijmegen), Universiteitsblad (Utrecht), Universiteitskrant (Groningen) en Wagening Hogeschoolblad (Wageningen).

UP-korrespondenten: Bert Bakker, Lin Tabak.

„Je mag niet de indruk geven dat iets gratis is, wat niet gratis is”

De vanzelfsprekendheid waarmee de overheid het onderwijs volledig voor haar rekening neemt leidt tot verspilling en onredelijke voordelen voor de gebruiker. Bij de instellingen van hoger onderwijs ontbreekt de prikkel tot doelmatigheid en studenten maken een weinig doordacht gebruik van voorzieningen die veel voordelen opleveren tegen relatief lage kosten. Om de verhoudingen tussen gelijkheid en doelmatigheid enigszins recht te trekken zou privatisering en een grotere eigen bijdrage van de student geen kwaad kunnen. Dat is kort samengevat de opvatting waarmee de bouwdekaan van de economische faculteit, prof. dr. Wil Albeda, na gedane arbeid terugkeert naar het politieke leven. Op 1 september treedt Albeda in functie als voorzitter van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid.

Met het gebrek aan mogelijkheden om nieuwe ontwikkelingen op gang te brengen werd Albeda als bouwdekaan zijdelings geconfronteerd. Bij de opzet van de faculteit heeft hij zonder problemen kunnen inhaken op nieuwe ontwikkelingen binnen zijn vakgebied, maar bij de dwarsverbanden tussen rechten en economie wordt het al moeilijker. Op dat terrein is hij niet veel verder gekomen dan het verstrekken van een informatieopdracht voor een Europese studierichting. Albeda is niet erg te spreken over de ontwikkelingskansen die de Rijksuniversiteit Limburg geboden worden: „Op zich vind ik het geen ramp als deze universiteit klein blijft, maar wat ik wel betreurt is dat de studentenaantallen gehaald moeten worden met een zo klein aanbod aan studierichtingen. Zodra er weer wat meer ruimte komt in de onderwijsbegroting zou daar iets aan gedaan moeten worden, alleen al omdat Maastricht zo'n aantrekkelijke plaats is om te komen studeren. Als je dat voordeel optelt bij de geweldige voordelen van de onderwijsmethodiek, kun je goede hoop hebben dat deze universiteit zich wel zal redden.”

Het verschil tussen wens en werkelijkheid brengt Albeda al snel op zijn stokpaardje: de grenzen van de verzorgingsstaat. Ook het onderwijs dat in de jaren zestig en zeven-

tig volop heeft meegedaan aan de stormachtige ontwikkeling van de kwartaire sector, zal eraan moeten geloven, dat de weg terug is ingeslagen. Volgens Albeda moet er gezocht worden naar een mengvorm van particulier en publiek initiatief. Dat is even wennen: particulier initiatief in het onderwijs.

Albeda: „We zijn zo gefascineerd door het probleem van de inkomensverdeling dat we met afschuw alles van ons afschudden wat neer zou komen op een bijdrage van de burger aan de kosten van de kwartaire sector. Daar is de onderwijsproblematiek een aspect van. De overheid zorgt voor het onderwijs, de overheid financiert het onderwijs, de overheid bepaalt de groei van het onderwijs. Waarom zouden we ons nog druk maken met het zoeken naar nieuwe ontwikkelingsmogelijkheden? We zijn vergeten dat er ook nog andere modellen mogelijk dan de volledige financiering door de overheid. Maar die tijd is voorbij, we behoren ons bezig te houden met de vraag wat we kunnen doen buiten het bestaande stelsel om.”

Albeda ziet dat er ook al iets gedaan wordt. De vestiging van de Webster University in Leiden is tot nu toe een succes gebleken ofschoon er collegegelden gevraagd worden van het Amerikaanse type en ook de recente overeenstemming die Deet-

man en het bedrijfsleven over de tweede fase-opleidingen bereikt hebben, is voor Albeda een teken dat hij niet de enige is die er zo over denkt. Dat er ook anders wordt gedacht, werd Albeda afgelopen maandag duidelijk gemaakt door een groep studenten die zijn college kwamen verstoren om te protesteren tegen zijn pleidooi voor een hoger collegegeld, dat via een interview in het eerste nummer van 'Katern Hoger Onderwijs' was verschenen. Albeda: „Toevallig viel dat interview samen met de acties tegen de nieuwe studiefinanciering en de verhoging van het collegegeld, maar ik heb mijn opmerking over het collegegeld in een heel ander kader gemaakt. Ik heb me namelijk afgevraagd wat een verstandige manier zou kunnen zijn om het grote verschil tussen het private rendement van het onderwijs en het publieke rendement terug te brengen. Voor iemand die gaat studeren is het onderwijs betrekkelijk goedkoop, terwijl je de opbrengsten van de studie toch heel redelijk kunt noemen, als je kijkt naar het verschil in inkomen dat je krijgt met of zonder hogere opleiding. Het publieke rendement is daarentegen veel kleiner, omdat de overheid bijna de hele kosten van het onderwijs op zich neemt. Dan zie je dat mensen die gestudeerd hebben door de publieke kas erg bevoordeeld worden. Ze kunnen de rendementen in eigen zak steken, terwijl de studie voor het grootste deel is opgebracht door het hele Nederlandse volk, door de mensen met een hoog én een laag inkomen.”

Het grote voordeel van een laag collegegeld en een behoorlijke studiefinanciering is dat iedereen gelijke kansen krijgt, niet alleen de kinderen van rijke ouders.

„We zijn in de onderwijspolitiek zo lang bezeten geweest van het gelijkheidsbeginsel dat we de efficiëntie daarvoor een groot deel aan opgeofferd hebben. Ergens moet je toch een compromis sluiten tussen die twee beginselen. Het is niet waar dat je het onderwijs minder toegankelijk maakt als je het doelmatiger financiert. In de Verenigde Staten is de participatiegraad niet ongunstig in vergelijking met West-Europa. Je kunt je zelfs voorstellen dat er voorzieningen komen voor studiekosten die los staan van het onderwijssysteem. Met een beetje fantasie kun je die twee zo combineren dat je een veel grotere effectiviteit, veel minder bureaucratie en een grotere vrijheid voor veranderingen krijgt. Aan de andere kant moet je natuurlijk wel zorgen voor een vangnet om te voorkomen dat studeren niet het voorrecht wordt voor kinderen van rijke ouders. Je moet natuurlijk een systeem van studiefinanciering kiezen dat kinderen uit lagere milieus niet benadeelt en kinderen van rijke ouders bevoordeelt. Ik heb zelf vier zonen die gedeeltelijk geprofiteerd hebben van het onderwijs. Als ik zie wat ons dat gekost heeft, is dat niet zo bar veel. Ik denk dat wij in staat zouden zijn geweest daar meer voor te betalen. Ons systeem komt er nu domweg op neer dat je iedereen subsidieert: ouders die het nodig hebben en ouders die het niet nodig hebben.”

U bent dus geen voorstander van het voorgestelde systeem met basis-

beurzen dat studenten in grotere mate onafhankelijk maakt van de ouders.

Er zit inderdaad een element in dat ik niet bedacht zou hebben. Mijn gedachte is meer: je kunt niet honderd procent van de studiekosten als collegegeld vragen, dan krijg je belachelijk grote bedragen. We zouden wel, net als bijvoorbeeld in Zweden, een iets reëlere relatie kunnen leggen tussen het collegegeld en de kosten met daarnaast een stelsel van studiefinanciering. Je leent geld dat je later moet terugbetalen, tenzij je door omstandighe-

den daartoe niet in staat bent. Het huidige systeem in Nederland vind ik niet gezond. Het alleen maar vrijblijvend profiteren van onderwijs leidt tot overscholing en bevordert de parkeerfunctie van het onderwijs: je weet op een gegeven moment niet goed wat je wilt en dan ga je maar studeren. Dat is geen slechte gedachte, als je maar weet wat dat kost. Door mijn deformatie als economist vind ik dat je mensen niet de indruk mag geven dat iets gratis is, wat helemaal niet gratis is.”

Jacques Herraets

Over worst

Beschouw de volgende scène bij een stalletje van een neringdoende in hete worst:

„Een man met een bontmuts, die aan de beurt was, weigerde de hem aangereikte worst in ontvangst te nemen. Hij achtte het formaat te klein en verlangde een grotere. De verkoper verzekerde omstandig dat hier optisch bedrog in het spel was. Hij gaf toe dat de worst er op het eerste gezicht kleiner uitzag, maar men moest rekening houden met het feit dat hij vergeleken met andere exemplaren beslist dikker was. De bontmuts verklaarde dat hij om worst kwam en niet om optisch bedrog. Dit verdeelde het groepje wachtenden in twee partijen: de ene beweerde dat het inderdaad optisch bedrog betrof, de andere partij meende dat het ging om gewoon bedrog” (Uit: Jan Stavinoha: Praagse Dixieland, Querido, Amsterdam 1982, blz. 10/11).

Waarom haal ik deze passage aan? Natuurlijk in de eerste plaats om u te laten zien dat ik niet zomaar een ongeletterde stakker ben, maar daarentegen (anders dan Brinkman) heus wel eens wat lees. In de tweede plaats om voor u te verinzichtlijken (hoeft u niet op te zoeken, staat niet in het woordenboek) wat Deetman (aan Rudings leiband) nu weer van plan is. Stel u Deetman voor als de worstverkoper, de rij wachtenden als het wetenschappelijke personeel, de prijs voor de worst als het effectief in te leveren salaris en de kubieke worst als het kwaliteitsniveau van het wetenschappelijke onderzoek en onderwijs. Eerst zouden we een 35-urige werkweek krijgen. Dat is het gewone bedrog: in werkelijkheid zouden we nl. gewoon (wéér) een ordinair salarisverlaging krijgen. We zouden voor 35 uur worden betaald terwijl het aantal uren dat nodig is om het werk behoorlijk te doen, gewoon op 50 per week blijft. Bij een beetje blok heb je 20 contacturen per week. Tel daarbij op de voorbereidingsuren en andere bijkomstigheden, de plannings- en revisie-uren, de correctie-uren en de bestuurlijke uren en men komt op een aantal onderzoeksuren van ongeveer min tien per week. Bij een 35-urige werkweek dus ongeveer min vijftien per week. Herbezetting gelooft niemand.

Nu is het plan echter om ons een 42-urige werkweek te geven (tegen 40-urige betaling en uiteraard de reeds besliste loonsverlaging die besloten ligt in de verzelfstandiging van de premieheffing van ambtenaren) met om de vijf jaren een wetenschappelijk zwangerschapsverlof van (uiteraard) negen maanden. Dit is het optische bedrog, ter bedekking van het gewone. Toegegeven, de onderzoekstijd verbetert rekenkundig van min tien naar min acht uren per week. En eens in de vijf jaar kun je alsnog de vakliteratuur van de afgelopen vijf jaar lezen. Maar terwijl jij de afgelopen vijf jaren al dan niet vergeefs probeert in te halen, moet een ander jouw onderwijslast in die periode dragen. Door de bank blijft de onderzoekstijd dus op min tien. Bovendien daalt je salaris effectief met vijf procent per uur.

De worst is inderdaad iets dikker. Maar aanzienlijk meer kleiner dan dikker. Bovendien stijgt de prijs per kubieke worsteenheid. En de toename in dikte is optisch, nl. te danken aan de verwerking van meer hete lucht. Deetman (aan Rudings leiband) gooit met een worst naar een zij spek. Laten we beleefdheidshalve eens iets teruggooien. Tomaten of zo.

Peter Wattel

The picture of Jan de Quay

Vooruit, nog eventjes over de oorlog. Die is ook niet aan de universiteiten voorbijgegaan. Reden voor enkele collega-bladen om in verwondering en ook verbijstering terug te zien. Folia constateert dat de Universiteit van Amsterdam – die rooie Gemeente Universiteit – in de oorlog goed fout heeft gezeten. Niet alleen had men hier in 1940 toegekeken hoe de Joodse hoogleraren en studenten werden verwijderd, maar ook bij nieuwe ontslagen en arrestaties van universitair personeel en studenten in het begin van 1942 heeft de universiteit onder leiding van rector B. Brouwer geen poot uitgestoken, schrijft het blad.

In Tilburg was er enige commotie omtrent een herdenkingsplechtigheid. Die zou aanvankelijk worden gehouden in de portrettenzaal van de hogeschool. Maar, zo ontdekte een personeelslid, daar hangt een portret van professor Jan de Quay,

de oud-premier die in de oorlog heel wat smetten heeft opgelopen. Was het wel gepast de doden te herdenken onder het toezien van de regeringscommissaris voor de arbeid die mede verantwoordelijk is geweest voor de invoering van de verplichte arbeidsdienst en de arbeidsregistratie? Nee, oordeelde de organisator Frans Teunissen, en refereerde ook aan het feit dat enkele hogeschoolstudenten slachtoffer van de maatregel zijn geworden. Teunissen voegde er overigens aan toe dat hij De Quay zeker niet als 'fout' wilde bestempelen. De plechtigheid werd verplaatst naar de hal van de aula, waar een monument voor de gevallen is. Waarom, zo vragen wij ons af, ging men daar niet in the first place naar toe?

Evalueren bij het leven

Minister Deetman schrijft nota's. In één van die nota's – zijn 'jongste' – schrijft hij dat er visitatiecommissies moeten ko-

men. Die moeten ervoor waken dat het peil van het universitair onderwijs hoog blijft. Deetman wil weliswaar dat de universiteiten en hogescholen méér eigen boontjes doppen, maar helemaal vrij laten gaat hem ook weer te ver. Vandaar de visitatiecommissies: deze moeten het instrument worden waarmee de onderwijsinspectie een externe bewaking van de onderwijskwaliteit kan uitvoeren. Professor W.H.F.W. Wijnen, van de capaciteitsgroep Onderwijsontwikkeling en Onderwijsresearch, is niet zo gecharmeerd van dit idee. In 'Uitleg', het weekblad van Deetmans ministerie, schrijft hij: 'Als de overheid het niet langer wil zoeken in gedetailleerde voorschriften en de eerste verantwoordelijkheid voor de kwaliteitsbewaking inderdaad bij de instellingen zelf komt te liggen, vraag ik me af waarom er nog behoefte bestaat aan aanvullende kwaliteitsbewaking door de overheid.' Als er dan toch iets van een externe bewaking bij moet komen, dan liever 'een groot aantal onafhankelijke indicatoren.' Visitatiecommissies acht Wijnen niet betrouwbaar: daar zitten vakge-

noten in, die wel eens de neiging hebben de hand boven elkaars geleerde hoofd te houden. 'Je moet bij dat soort evaluaties altijd rekening houden met zachtere conclusies dan mogelijk waren geweest.' Waarom Deetman deze constructie heeft bedacht? Voor het geld, meent Wijnen. Hij vermoedt dat de minister denkt dat dit de minst kostbare manier is om evaluatiegegevens op tafel te krijgen. 'Maar iedereen moet zich toch een indruk kunnen vormen van de kwaliteit van de afgestudeerden? Moeilijk is dat, er wordt altijd al geëvalueerd bij het leven in dit land.'

Waar zou ik me eens gaan vestigen?

Op het moment dat we dit schrijven zijn er in Nederland 5800 zelfstandig gevestigde huisartsen, één op de 2500 inwoners. Het zullen er nog meer worden, nu de meeste specialistenopleidingen hermetisch zijn afgesloten. Waar gaan ze allemaal zitten? In ieder geval niet netjes verspreid over het land. Socioloog Peter Groeneveld uit Utrecht heeft de individuele motieven van artsen om zich ergens te vestigen bestudeerd en is tot de conclusie gekomen dat afgestudeerden voor een groot deel in de buurt van hun universiteit blijven hangen. In Amsterdam en Leiden, bijvoorbeeld, blijft zestig procent onder de rook van die steden vertoeven. Als er geen goede wettelijke regeling komt, meent promovendus Groeneveld, dreigt het gevaar dat het aantal artsen op plaatsen waar ze het hardst nodig zijn het kleinst is.

(U-blad)

De parasitaire economie

De informele economie mag zich steeds meer verheugen in de belangstelling van geleerden. Een studiedag kon dus niet uitblijven. Drie jonge Amsterdamse geografen stapten naar het ministerie van sociale zaken en kregen, na eerder te zijn

afgewezen, een subsidie los. De drie geografen, oprichters van de Stichting Re-gioplan, een onderzoeks- en adviesbureau voor regionale economie, werken op contractbasis aan het Economisch Geografisch Instituut; daar werd de studiedag ook gehouden.

Eén van de sprekers was de Engelse socioloog J. Gershuny. Hij zei dat de opkomst van een informele economie op de korte termijn wel aantrekkelijk mag lijken, maar op den duur toch „perverte-rende en onwenselijke effecten” zal hebben. De informele economie mag de naam van „economie” niet voeren: „Er is geen sprake van een onafhankelijk systeem van onderling verbonden economische structuren. De informele sector kan slechts bestaan bij de gratie van de formele economie”. Een omvangrijke informele economie betekent niet alleen inkomstenderving voor de staat – en dus ook minder geld voor collectieve voorzieningen, wat weer minder banen tot gevolg heeft – maar ook dat er alleen maar meer werk vrij komt voor zij die al een baan hebben. In Engeland althans zijn het voor het groot deel officiële tweeverdieners, die het meest betrokken zijn bij informele productie. Dat is ook logisch, zei Gershuny, want betaald informeel werk wordt meestal verricht met gereedschap en machinerie waarover je alleen beschikt als je al een officiële baan hebt. „De informele sector leidt juist tot een verdere polarisatie tussen werkenden en niet-werkenden. Werklozen ontberen vaak de middelen, de kennis en het zelfvertrouwen om in dat circuit te kunnen functioneren. Ook daar zijn zij kans-arm.”

Jim Tucker, een Amerikaanse student niet-westerse sociologie die als – zwartbetaalde – tolk voor Gershuny optrad, had zijn twijfels over het verhaal van de Engelse socioloog. „Hij houdt geen rekening met mensen die bewust geen baan willen. En hij gaat er vanuit dat zwartwerkers meer verdienen dan reguliere arbeidskrachten. Ik betwijfel dat. Ik krijg hier 25 gulden per uur voor, een officiële tolk volgens mij veel meer.”

(Folia Cavitatis)

Studenten hebben hun eigen verzekering: Het Zekerheids-pakket van de SSGZ.

Brand, inbraak, aansprakelijkheid, ongevallen, invaliditeit, ziekte in het buitenland. Dat kan de beste student overkomen.

Gelukkig hebben studenten hun eigen verzekering en worden al die risico's door één pakket voordelig gedekt: het Zekerheidspakket van de SSGZ. Oppericht door en voor studenten. Dat merkt u aan het snelle uitkeren bij schade en aan het feit dat er zonder winst oogmerk wordt gewerkt. Aan het vergoeden van studie-omschakeling als gevolg van een ongeval.

Er zijn vier Zekerheidspakketten samengesteld, zodat u zich op maat kunt verzekeren. Verstandig dus om de bon in te vullen, te bellen – 01719-70944 – of binnen te lopen bij het plaatselijke SSGZ-informatiebureau. Premies per jaar f 37,50, f 50,-, f 62,50 of f 75,-. De SSGZ heeft alle verzekeringen waaraan studenten behoefte hebben, zoals een ziektekostenverzekering vanaf f 440,- per jaar, een tandartsverzekering vanaf f 150,- per jaar, kostendekkende reisverzekeringen vanaf f 0,50 per dag. Vraag de folders op en overtuig uzelf.

Bon voor alle zekerheid

Studenten verzekeren zich bij de SSGZ
Stuur mij daarom
 de folder Zekerheidspakket
 de folder Ziektekostenverzekering
 de folder Reisverzekering

Bon in envelop zonder postzegel aan:
SSGZ, Antwoordnr. 10070,
2200 VB Noordwijk zh

geboortedatum: _____

naam: _____

adres: _____

met/zonder partner

postcode/plaats: _____

Stichting 'SSGZ-1970'
De verzekering voor studerende(n).

POREC TENNISLORADO (Joegoslavië)

120 tennisbanen in één plaats

10-daagse reis incl. verblijf, 2 uur tennisles per dag van Nederlandse tennisleraren en vrij tennissen f 495,- (zonder tennis f 375,-).

Vanaf 5 juli iedere vrijdag vertrek.

Bel voor inl. Pluto Jongerenavakanties, tel. 020-140459 van 14.00-18.00 uur ma. t/m vr.

Iedere woensdagavond in het Atrium, wijkgebouw Daalhof, Aureliushof

- jazz-ballet
- aerobic-dance

Van 19.30-20.30 uur en van 20.30-21.30 uur is er in het Atrium ballet. U kunt zich aanmelden en informatie krijgen bij Laura Winkelman, tel. na 18.00 uur 471050.

Prijs per les: f 5,-.

Extraatjes voor toptalent in nieuwe rechtspositieregeling

Universiteit krijgt meer armslag bij ontslag en aanstelling van personeel

Het wetenschappelijk onderwijs krijgt ruimere mogelijkheden om duur personeel dat slecht presteert te ontslaan. Wetenschappelijk talent daarentegen moet de universiteit met geld en gunsten meer aan zich zien te binden. Voor toptalent zal het op de arbeidsmarkt concurrerende prijzen mogen bieden. Dit blijkt uit voorstellen van het ministerie van onderwijs en wetenschappen voor een rechtspositiereglement dat moet gelden voor het hele wetenschappelijk onderwijs.

Op dit moment valt het niet-wetenschappelijk personeel van universiteiten en hogescholen onder het ambtenarenreglement, heeft het wetenschappelijk personeel in de praktijk grote vrijheden en mogen hoogleraren gaan en staan waar ze willen, volgens een besluit dat nog uit 1930 stamt. In de toekomst zal elke universitaire medewerker, van portier tot professor, zijn werkweek op de werkplek moeten doorbrengen, en zijn bijbanen in principe verboden. Maar „te ongenueanceerde toepassing van het gelijkheidsbeginsel”, schrijft minister Deetman in zijn discussienota Rechtspositie Wetenschappelijk Onderwijs, „zou de middelmatigheid honoreren”. Daarom moeten de Colleges van Bestuur mensen die „uitstekend

funktioneren” de privileges kunnen geven die nu in de praktijk voor het wetenschappelijk personeel gelden, werken op plaatsen en tijden die ze zelf kiezen, waardoor ook meer ruimte komt voor nevenwerkzaamheden. De colleges zouden die werkzaamheden zelfs moeten stimuleren, mits de 'output' er niet onder lijdt en „het overdragen van kennis aan de samenleving ermee is gediend”.

Dergelijke privileges maken, redeneert de minister, het werken aan een instelling van wetenschappelijk onderwijs financieel aantrekkelijker zonder dat het de instelling geld kost. Medewerkers mogen namelijk, stelt hij voor, de bijverdienste zelf houden, mits daarmee niet meer dan een tiende van de diensttijd gemoeid is. Is dat wel het geval, dan valt te denken aan een, financieel doorgaans ook voordeliger, gekombineerde aanstelling bij universiteit en bedrijfsleven. Ook moeten universitaire medewerkers inkomsten uit oktroyen, auteurs- en kwekersrechten, deels in eigen zak kunnen steken.

Het wetenschappelijk onderwijs krijgt ook meer mogelijkheden om concurrerende salarissen te bieden. Het mag schaars toptalent tijdelijk een extra toelage geven bovenop het gewone salaris. De toelage geldt voor vijf jaar, met een uitbreiding tot maximaal tien jaar, en omvat geen extra's zoals pensioenpremies.

Hij zal slechts toegekend mogen worden op basis van het advies van een onafhankelijke commissie, de instellingen zullen het geld uit eigen middelen moeten opbrengen, en de toekenning moet uitzondering blijven.

De minister speelt hiermee in op de vrees van de universiteitsbesturen voor een uittocht van personeel naar bedrijfsleven en het buitenland. Hij schrijft echter in dezelfde nota, dat uit personeelsgegevens op het departement van zo'n brain-drain niets is gebleken. Wel komen daar signalen binnen „dat het universitaire werkklimaat aan glans verliest”, door de toenemende burokratisering en de „trage, op uniformiteit en egalitarisme gerichte besluitvormingsstructuur”.

De nieuwe constructie van „beschermde hoogleraar” zou hierin verbetering moeten brengen: de hoogleraar die gevrijwaard wordt van dit alles en na afspraken met universiteitsbestuur en vakgroep zijn werk doet. Ook het duurbetaalde toptalent zou op deze manier moeten worden „afgeschermd”.

Op den duur echter zijn ingrijpende maatregelen nodig, wellicht zelfs een aanpassing van de (volgende) jaar pas in werking tredende) Wet op het Wetenschappelijk Onderwijs. „Kollegiale besluitvorming”, schrijft Deetman, ontstaan in een tijd van groei, „is bij drastische bezuinigingen minder oppor-

tuun omdat dan kwalitatieve redeneringen van eminent belang horen te zijn”.

Waar kwaliteit wordt gehonoreerd, moeten „onbekwaamheid en ongeschiktheid radikaal worden bestreden”, aldus de nota. Leden van de wetenschappelijke staf die te weinig bijdragen aan de ontwikkeling van hun vakgebied moeten – iets wat op dit moment nooit gebeurt – om die reden ontslagen kunnen worden. Dat mag echter alleen bij herhaald gebleken ongeschiktheid, na advies van een onafhankelijke commissie en als de instelling geen-functie beschikbaar heeft die de betrokkene wel aankan. Ook zal er een beoordelingssysteem moeten komen met in elk geval verplichte periodieke functioneringsgesprekken. Of hoogleraren ook aan zo'n systeem onderworpen moeten worden wil de minister pas na discussie met de betrokken partijen beslissen. De eerste gesprekken met de werknemersorganisaties vinden deze maand plaats. In juni praat de minister met de instellingen.

De ambtenarenvakbond Abvakabo heeft al aangekondigd, zich niet tegen de plannen te zullen verzetten. „Die extra honorering voor toptalent is kennelijk noodzakelijk”, zegt woordvoerder Jaap Bartels in een eerste reactie. „Maar eigenlijk is het schandelijk dat dit nodig is in

een tijd waarin binnen het wetenschappelijk onderwijs de salarissen worden genivelleerd. En eigenlijk is het ook onaanvaardbaar, want de instellingen moeten het uit eigen krapte betalen. Het is psychologisch hard, dat sommige mensen een dubbele beloning krijgen terwijl in andere vakgebieden alleen maar ontslagen vallen. De toekenning van de toelages moet dan ook heel voorzichtig gebeuren, zodat op de werkvloer geen onrust ontstaat.”

Hij is bovendien sceptisch over het effect. „Het is als voer gooien in een visvijver. Alleen: als er geen vis in de vijver zit, helpt meer voer gooien niet.”

Lin Tabak/UP

WWO-debat afgerond

Tijdens de stemmingen over de 152 op de WWO '84 ingediende wijzigingsvoorstellen heeft het CDA haar eerder onder voorbehoud geuite toezegging om vóór een aantal amendementen van de PvdA te stemmen gestand gedaan. Als gevolg daarvan zullen de zetels in de faculteitsraad voor de helft worden bezet door het wetenschappelijk personeel, inclusief de wetenschappelijke assistenten en de toekomstige aio's.

Door minister Deetman was voorgesteld de meerderheid van de raad te laten bestaan uit de wetenschappelijke staf, en de rest van de zetels te laten bezetten door het overig wetenschappelijk personeel, studenten en het niet-wetenschappelijk personeel.

Ook zullen studenten nu deel mogen uitmaken van de vaste commissie voor wetenschapsbeoefening. Ondanks deze en andere wijzigingen in het wetsontwerp zijn de hoofdlijnen van de WWO zoals verwacht in stand gebleven: in raden en besturen zitten minder of geen studenten, en de raden mogen over minder zaken (mee)beslissen dan op dit moment nog het geval is.

Opvallend was dat ieder voorstel om het democratisch gehalte van de nieuwe WWO nog wat te verhogen mocht rekenen op de afwijzing van de VVD. Dat de universiteitsraad het recht van initiatief en amendement krijgt, dat faculteitsbesturen uit 5, in plaats van 3, en soms zelfs uit 7 leden mogen bestaan en dat naast de dekaan ook andere leden van het faculteitsbestuur spreekrecht kunnen krijgen in de UR is dan ook toe te schrijven aan de steun van PvdA en CDA voor die voorstellen.

De WWO werd zoals verwacht ook op een aantal andere punten nog gewijzigd. Zo worden hoogleraren voortaan niet meer door de Kroon, maar door het college van bestuur benoemd en mogen buiten-universitaire leden toch deel blijven uitmaken van de UR.

De Kamer zal op 29 mei nog stemmen over de gehele, herziene WWO. Het staat echter buiten kijf dat de wet, ondanks de kritiek van de oppositie, wordt aangenomen. Die kritiek komt er behalve dat de democratie wordt teruggedraaid, ook op neer dat deze WWO onnodig en achterhaald is, gezien de vele wijzigingen die nog nodig zijn voordat de wet in 1986 in werking kan treden.

Bert Bakker/UP

Ruim tweehonderd jaar voordat de paus naar Nederland reisde om zijn afgedwaalde schapen weer bijeen te drijven door hen de kerkelijke gezagsverhoudingen in herinnering te roepen, maakte de filosoof Denis Diderot (1713-1784) een reis naar Holland om de grondwettelijke vrijheden in de Republiek der Verenigde Provinciën te bestuderen. De republiek had een magische klank bij de verlichte Franse geesten uit die tijd, die dreigden te verstikken onder het despotisme van de koning. Voor hen stond de republiek bekend als een toevluchtsoord waar men altijd terecht kon voor het doen uitgeven van teksten die het gezag in eigen land onwelgevallig waren.

Diderot had bij het publiceren van zijn levenswerk, de Encyclopédie, tussen 1751 en 1766 uitvoerig kennis gemaakt met de censuur. De onafhankelijke geest, die het werk uitdroeg, werd door conservatieve krachten terecht beschouwd als een bedreiging van de bestaande orde. Zeven jaar na het voltooiën van de Encyclopédie maakte Diderot de enige reis van zijn leven, naar Rusland en Holland. Hij verbleef ruim acht maanden in Den Haag, vanwaar hij uitstapjes maakte naar andere steden en provinciën. Zijn reisverslag „Voyage en Hollande” verscheen in 1780 in Parijs. Het is nogal verbazingwekkend hoe ongegeneerd Diderot bij het uitwerken van de Hollandse aantekeningen gebruik maakte van andere reisverslagen uit die tijd, vooral van zijn landgenoot Grosley en de Italiaanse filosoof Pilati Di Tassulo. Zonder bronvermelding neemt Diderot beschrijvingen en meningen over en maakt daarbij ook nog grove fouten, die op zijn minst doen twijfelen aan zijn gezichtsvermogen.

De uitvoerige uiteenzetting over het republikeinse staatsbestel heeft Diderot verpakt in een smeuge beschrijving van 's lands zeden en gewoonten. Zijn beschrijvingen van onze voorvaders wordt bovenal beheerst de handelsgeest die hij de Hollanders toedicht. „De staat heeft haar vermogens allereerst te danken aan de handel: dankzij de handel heeft het land zich zo kunnen ontwikkelen. Als men Holland of Engeland terug zou werpen op de bronnen in hun eigen land, brengt men ze terug tot niets of bijna niets”. Even verder schrijft hij: „Dit land waarvan de inwoners zo rijk zijn, is het meest onvruchtbare van alle landen; niets groeit er, maar alles wordt aangevoerd. Het lijkt wel alsof de natuur het zo slecht bedeed heeft alleen maar om de nijvere bewoners in staat te stellen het vruchtbaar te maken en het te verfraaien ten koste van andere delen van de wereld”.

Het klimaat is ruw en dus ook de inwoners, stelt Diderot vast. De huizen zijn van hout en worden keurig onderhouden om

schimmel te voorkomen. Maar de mensen die erin wonen weten dat ze toch niet schimmelen en onderhouden zich niet: ze zijn nogal vuil en grof. De vrouwen hebben lelijke gezichten en geven iemand weinig lust om de reputatie van hun boezem of andere charmes nader te onderzoeken. Een aantal bladzijden verder is zijn oordeel over de vrouwen heel wat milder: dan zijn ze ineens weer groot en mooi „voorzover men daarvan kan spreken bij iemand met een grote boezem en een dik achterwerk. Ze zijn zwaarlijvig, hebben lelijke tanden en hun vlees is week, precies zoals op de schilderijen van Rubens te zien is. Ze lopen iets te ver voorover gebogen, zonder levendigheid of vrolijkheid”. Als huisvrouw zijn ze bijzonder goed, vindt Diderot: zuinig, bescheiden en deugdzaam. Ze houden het huis goed schoon en houden veel van hun hardhandige echtgenoten. De vrouwen die Diderot op zijn tochten door het binnenland op het platteland aantrof, waren niet om aan te zien: „Ik zweer op mijn eigen ziel dat ik op de kermissen niet één vrouw ben tegengekomen die niet afzichtelijk was”.

Ook van het sociale leven van de Hollander heeft Diderot een lage dunk: „Het komt mij voor dat zonder de zakelijke belangen, die de Hollanders samenbrengen, er nauwelijks sociaal contact zou overblijven: zo weinig zoeken zij elkaar op”. Ondanks alles blijft Diderot vol lof over de manier waarop het land zijn politieke problemen heeft opgelost. Hij noemt de grondwet van de republiek met zijn garanties voor fundamentele vrijheden beter dan de Engelse, al houdt hij niet op te klagen over de stommiteiten die in 1747 is begaan door de stadhouder in ere te herstellen. Alle politieke conflicten worden daardoor verklaard. Hij voorspelt de republiek dan ook een sombere toekomst als de man die dan aan het bewind is (Willem V) niet wordt teruggetuurd naar waar hij vandaan kwam.

Kort na het verschijnen van de Voyage en Hollande breekt inderdaad een ernstige crisis uit, maar die heeft een andere oorzaak: de te hoog opgelopen staatsschuld en de totale overvleugeling door Engeland.

„Voyage en Hollande” is enkele jaren geleden opnieuw uitgegeven door de onvolprezen Francis Maspéro in de serie „La Découverte”, waarin klassieke (ontdekkings)reisverhalen zijn opgenomen. De boeken zijn uitstekend bewerkt en geannoteerd, ze zijn ook goedkoop, maar in het Frans. Alweer een reden om die taal te leren. Wanneer treft de universiteit eindelijk eens voorzieningen voor goede talencursussen?

Jacques Herraets

Bedrijfsleven redt tweede fase

Minister Deetman had het zo mooi voor elkaar, in het wetenschappelijk onderwijs. Een eerste fase van vier jaar, voor iedereen gevolgd door een tweede fase voor de besten. De overheid zou de beroepsopleidingen voor eigen behoefte (duizend leraren en tweeduizend medici, tandartsen, dierenartsen en apothekers per jaar) en de honorering van vijfduizend vierjarige promovendi (een instroom van 1500 per jaar) voor haar rekening nemen; hetgeen neerkomt op dertig procent van de afgestudeerden. Mocht er daarnaast nog behoefte zijn aan overige beroepsopleidingen, dan dienden de beroepenvelden die zelf te betalen. „Een minimum aanpak”, konstateerde de Raad van Centrale Ondernemersorganisaties (waarin ondermeer het VNO) al meteen. De Raad was helemaal niet geïnteresseerd in lange promotieopleidingen, vond het daarvoor geboden salaris te laag, wilde naast korte onderzoekers- en ontwerpersopleidingen ook beroepsopleidingen in de accountancy en de bedrijfskunde en stelde bovenal: de overheid betaalt. „Het is nadrukkelijk de taak van de overheid om zorg te dragen voor beroepsvoorbereidend onderwijs, inclusief de financiering daarvan,” schreef de RCO eind december.

Medio mei kwam het ministerie met een bod: vijfhonderd van de vijfduizend vierjarige promotieplaatsen worden omgezet naar wens van het bedrijfsleven, in korte ontwerpersopleidingen aan de TH's. De overheid betaalt, maar het bedrijfsleven stelt docenten, apparaten, stageplaatsen en onderzoekopdrachten beschikbaar. Voor de natuurwetenschappen wordt wellicht ook iets dergelijks geregeld, en voor de overige beroepsopleidingen komen er „aanjaagpremies”. Het bleek een gouden bod, want meteen slikte het bedrijfsleven haar overige eisen in, en juichten de kranten met het ministerie mee: Bedrijfsleven betaalt tweede fase. Vanwaar deze capitulatie? Boeren: „Even historisch.

De tweede fase lijkt geregeld. Eerst had de minister de voorstellen van de instellingen resoluut van de hand gewezen, vervolgens was hij doende hen met „aanjaagpremies” tegen elkaar uit te spelen. En toen, terwijl het hoger onderwijsveld verdeelder en de buitenwacht sceptisch dan ooit raakte, en terwijl de eerste afgestudeerden nieuwe stijl nog maar nauwelijks meer dan een jaar van hun beloofde vervolgopleiding af waren, was daar vorige week ineens het akkoord. Overheid en bedrijfsleven bleken het eens over de vraag: wie betaalt? En toonden zich beiden trots en tevreden. Maar wie betaalt? Dr. C.C.M. Boeren, sekretaris onderwijszaken van het Verbond van Nederlandse Ondernemingen, de grootste van de bij de onderhandelingen betrokken ondernemersorganisaties: „Dit is een principe gevecht geweest, want eigenlijk gaat het om geldbedragen van niks. Het bereikte akkoord wordt nu al „herenakkoord” genoemd, en dan moet je altijd afwachten welke heer het loodje legt.” Uiteindelijk echter overheerst ook bij hem tevredenheid. Het bedrijfsleven zag zijn grootste wens gehonoreerd: de researchopleidingen en daarmee een stuk industriële research bleven voor Nederland behouden. Ten koste waarvan?

Met de Tweefasenstructuur van Pais hebben wij destijds ingestemd. Ook de ondernemers konstateerden dat niet iedere student in het wetenschappelijk onderwijs opgeleid hoeft te worden tot zelfstandig onderzoeker, zoals tot dan toe gebruikelijk was, maar slechts een gedeelte. En dat er bovendien een aantal beroepsopleidingen nodig waren. Daarin voorzagen de plannen van Pais.

Vervolgens hoorden we een tijd lang niets. Tot de Beiaardnotitie kwam, waarin alleen nog sprake was van vierjarige specialistische opleidingen aan de hand van één onderzoek. Maar het bedrijfsleven is gewend mensen te krijgen die weliswaar zelfstandig hebben leren werken, maar in de researchlaboratoria het eigenlijke onderzoek gingen doen. En die zouden dan wegvallen. Vorig jaar juni al hebben we daarentegen geprotesteerd, hetgeen toen nauwelijks werd opgemerkt. In december hebben we weer een rapport uitgebracht, nu met concrete alternatieven. Die nota kwam op het juiste moment. Want universiteiten en hogescholen, en ook de politiek begonnen zich langzamerhand af te vragen: wat gebeurt er straks in '86"? Die nota bevatte een groot aantal ongenoegens en wensen. Zijn die uit de wereld met dit ene bod van vijfhonderd ontwerpersplaatsen.

Boeren: „Het grootste gevaar dat Nederland zou kunnen bedreigen is: dat het bedrijfsleven, maar ook een instelling als TNO, geen mensen meer krijgt die hebben leren ontwerpen en onderzoeken. In de oude opzet doen studenten, met name in de exakte richtingen, afstudeeropdrachten bij en onder begeleiding van wetenschappelijk assistenten. In de eerste fase is daar geen tijd meer voor. Als er niets was gebeurd, had het bedrijfsleven zelf voor zulke opleidingen moeten zorgen, en dat kunnen alleen heel grote bedrijven. Of, en dat argument hebben we nooit uitgespeeld, het had de mensen uit het buitenland moeten halen. Daarmee was hoogstwaarschijnlijk een stuk bedrijfsresearch uit Nederland verdwenen. Want als ondernemingen met researchafdelingen in het buitenland, zoals Philips in Frankrijk en Unilever in Duitsland, hun mensen daar moeten gaan halen, zeggen die afdelingen natuurlijk: dan kun je net zo goed je research verplaatsen. Dat gevaar is nu geweken.

Wij hebben tot nu toe de vuistregel gehanteerd: in de technische en natuurwetenschappelijke richtingen moet vijfentwintig procent van de afgestudeerden doorstromen, vijf procent naar de vierjarige en twintig procent naar de tweejarige opleidingen. Die percentages zijn geba-

seerd op de behoefte van de industrie en ervaringen in andere landen. Uitgaande van 2500 afgestudeerde ingenieurs per jaar is vijfhonderd exakt genoeg.

We hebben goede hoop dat voor de natuurwetenschappelijke richtingen op de universiteiten ook dergelijke percentages gerealiseerd worden. De instellingen zelf zullen daar overigens wel vaart achter zetten. Straks zijn er geen studenten meer om te assisteren bij promotieonderzoek. Als er dan niets gebeurd is, droogt ook het universitaire onderzoek op.”

Het bedrijfsleven had meer noten op zijn zang. Beroepsopleidingen, die „nadrukkelijk” door de overheid betaald dienden te worden, omdat anders een „ontoelaatbare lastenverzwaring” voor het bedrijfsleven zou optreden. Bent u op dit punt ook zo tevreden?

Boeren: „Hierover zijn we inderdaad een beetje teleurgesteld. Maar dat hoort bij het spel. Overigens ging het maar over een heel klein aantal opleidingen. Bedrijfskunde en, nog een stuk of twee, drie. Dat heeft overigens ook een gunstige kant. Nu is de weg voor de instellingen afgesneden, en dat proef ik wel een beetje in hun teleurgestelde eerste reacties, om zelf leuke tweede fase beroepsopleidingen te kree-

ren zonder zich druk te hoeven maken of daarna behoefte is bij de afnemers. Want de overheid bekostigt wel.

Toen ze destijds die ruim tachtig (?) voorstellen deden, hebben ze zich ook veel te weinig behoeftes gepeild. Er was bijvoorbeeld een opleiding bij tot beleidsingenieur. Maar bedrijven zeggen: laat die mensen als ingenieur beginnen, dan zien we later wel hoe hij zich ontwikkelt. En een opleiding „ingenieur voor ontwikkelingslanden”. Nou, de aanvullende opleidingen voor mensen die wij uitzenden verzorgen we al jaren zelf, in samenwerking met het Koninklijk Instituut voor de Tropen of, zoals Shell, in Engeland”.

Het bedrijfsleven zal niet alleen de beroepsopleidingen betalen, het gaat ook, in de vorm van docenten, apparatuur, stageplaatsen en kontraktresearch, de onderzoekersopleidingen sponsoren. Is dat ook een deel van het spel?

Boeren: „Dit is geen nieuw aanbod. Zonder het te bagatelliseren: wij hebben dit vaker voorgesteld en het gebeurt ook al. Het postakademisch onderwijs op technisch en medisch gebied is al tweerichtingenverkeer. Daaraan nemen mensen deel uit bedrijfsleven en wetenschappelijk onderwijs, en worden wederzijds docenten en faciliteiten ter beschikking gesteld. Ik verwacht dat die wisselwerking alleen maar sterker zal worden. Beroepsopleidingen en postakademisch onderwijs zullen in elkaar overgaan. De instellingen zullen onderling overleggen en vervolgens met het bedrijfsleven, zodat er hoogwaardige opleidingen komen waaraan behoefte bestaat, en die snel aangepast en vernieuwd kunnen worden. En waardoor de universiteiten ook beter hun kennis op de markt gaan brengen.”

Met dat al is er nog niet één beroepsopleiding gerealiseerd, niet in de exakte en nog veel minder in de alpha en gamma-richtingen.

Boeren: „Met dat verwijt moet u niet bij ons zijn. Als het bedrijfsleven niet zo actief was geweest, was er weinig gebeurd. Wij hebben het principegevecht gevoerd: wie betaalt de onderzoekersopleidingen, en wie de overige beroepsopleidingen? Het resultaat is geen minimumaanpak meer, maar een heldere structuur? De kaders zijn geplaatst. Informatie zijn er natuurlijk ook allang kontakten, met name in de technische en natuurwetenschappelijke richtingen. Bij sociologie, psychologie of letteren zijn die kontakten inderdaad minder veelvuldig. Daar liggen onze belangen niet, heel simpel. Vijf enzeventig procent van de studenten in het wetenschappelijk onderwijs wordt opgeleid voor de kwartaire sektor. Die is hún hoeder.”

Tenslotte dit: het lage salaris van de assistent-in-opleiding, 1500 gulden per maand, was destijds een van uw bezwaren tegen dit stelsel. Waar is dat bezwaar gebleven?

Boeren: „Dat is geen echt punt van overleg meer geweest. Wij zien het nu ook meer als investering, analoog aan het leerlingwezen. De assistent verdient niet veel, maar maakt ook geen studieschuld. Wat betreft het gevaar, dat het bedrijfsleven de besten wegkoopt: de grote ondernemers zijn bereid tot afspraken, intentieverklaringen. Bindend voorschrijven kan men uiteraard niets.”

Lin Tabak/UP

”DE ABN. GOED ADRES VOOR EEN ZORGELOZE VAKANTIE.”

Uw ABN-kantoor is een behulpzaam vertrekpunt voor een verzorgde vakantie. Reisadviseurs helpen u kiezen uit zorgvuldig geselecteerde zomer- en winterreizen. De boekingen worden prima verzorgd. En op hetzelfde adres regelt u uw reisverzekering, buitenlands geld en reischeques. Vraagt u ook eens naar een safeloket voor kostbaarheden die u liever niet in huis laat. Wij zijn u graag compleet van dienst.

ABN Bank
Voor 'n zorgeloze vakantie.

De Drakedoders van de Sint-Pietersberg

In het oude Griekenland (wat vliegt de tijd!) had je niet alleen de Olympische Spelen, maar ook de Panhellenische Spelen en de Panathenaeische Spelen alsmede de Pythische Spelen. Deze laatste werden gevierd ter ere van de god Apollo. In de moerassige streken rond Delfi huide een draak (of een slang, dat is nooit zo duidelijk geworden), die iedereen het leven vergalde met zijn geblaas of gesis. Toen Python, zo heette het beest, ook de moeder van Apollo ging bestoken, was de maat voor de jonge god vol. Exit Python. Na deze daad stelde Apollo de Pythische Spelen in: een mooi 'gebeuren', tijdens welk werd bekeken wie het mooist kon zingen, toneel spelen, voordragen, enzovoort. Terwijl een groeiend leger van sceptici zegt dat er voor de Olympische Spelen geen toekomst is, lijken de Pythische Spelen een verrassende come-back te maken. Waar? In Maastricht. Te beginnen op de Sint-Pietersberg. Observant sprak met een afvaardiging van de Stichting Pythische Spelen.

Driedaags

Tweedejaars geneeskunde Ferry van Nie heeft in Eindhoven op een lyceum gezeten dat tot de oudste lycea op algemene basis behoorde. Eén keer per jaar trok deze school ten strijde tegen vijf andere van die eerbiedwaardige scholen - niet om het hoogst te springen of het snelst over een sintelbaan te hollen - maar om het mooist gedichten voor te dragen of het sierlijkst te dansen. Deze sfeervolle gebeurtenissen, zoals ze in zijn geheugen voortleven, miste hij aan de universiteit. Op sportgebied kon je wel tegen studenten uit andere steden uitkomen, tijdens het Halmentoernooi bijvoorbeeld, maar op artistiek gebied waren er geen uitwisselingen. Hier was dus een lacune. Zo ontstond het idee van de Pythische Spelen: een driedaags cultureel festijn, waaraan door studenten uit alle Ne-

derlandse universiteitssteden kan worden meegedaan. De bedoeling is dat op 16, 17 en 18 mei volgend jaar van elf uur 's-morgens tot twaalf uur 's-avonds in de schouwburg en het Staargebouw zal worden gedanst, gemusiceerd, voordragen en noem maar op. Ferry van Nie: „We hebben een driedeling gemaakt. Muzikaal, dramatisch en beeldend. Muzikaal, dat kan zijn: solo, ensemble, jazz, koor en een categorie die we 'vrij' noemen. Toneel, poëzie, proza, cabaret en vrije voordracht vallen onder de afdeling dramatisch. O ja, daar hoort ook eloquentia bij; daar zal mijn klassieke opleiding wel debet aan zijn. Onder beeldend vallen dan fotografie, film, video, tekenen en schilderen. Er zullen ook prijzen worden uitgereikt voor degenen die als beste worden beoordeeld, maar ik zeg erbij het competitie-element secundair is”.

„De deelnemers aan de meeste projecten krijgen bij aankomst in Maastricht een opdracht”, zegt Eldine Oosterberg, vierdejaars geneeskunde en eveneens lid van de groep van plusminus 25 enthousiasten. „Ze krijgen allemaal hetzelfde thema mee, zodat je dat vanuit verschillende invalshoeken belicht krijgt. Dus er worden foto's gemaakt over het thema, schilderijen, gedichten, verhalen, liedjes, enzovoort. Het zou mooi zijn als er na afloop van de spelen een boek met teksten en afbeeldingen van zou verschijnen en ook een grammofoonplaat. Al die opdrachten worden dus in Maastricht verwezenlijkt en dat is heel prettig, want we willen dat er ook met de bevolking hier uitwisseling komt”. „Dat ze niet denken van: dat is weer iets alleen voor die studenten”, zegt Ferry van Nie. Dit initiatief is niet genomen, aldus het duo, omdat er in Maastricht weinig van dergelijke initiatieven zouden worden genomen, maar als een en ander een stimule-

Eldine Oosterberg en Ferry van Nie.

rend effect op de verhouding tussen stad en studenten mocht hebben, wordt dat niet betreurd. Eldine Oosterberg: „Je bent als student net zo goed burger van Maastricht en je wilt dan ook laten zien dat je erbij hoort. Om het contact te bevorderen denken we bijvoorbeeld aan het instellen van een publieksprijsje voor de diverse onderdelen. En de muziekbandjes kunnen zich in de uurtjes dat ze niet op de spelen hoeven op te treden in de café's van Maastricht aanbieden”.

Landelijk

Wat doe je als zo'n idee bij je is opgekomen? Je gaat de interesse peilen. In de eigen kring was die heel groot: het aantal medewerkers aan de organisatie groeit flink. Maar landelijk? Ferry: „Dat is moeilijk te zeggen. Ik heb wel links en rechts gebeld, maar ze vonden het allemaal heel vreemd en vaag. Toen hebben we besloten dat we eerst wat meer vorm geven aan het plan en dan pas landelijk naar buiten treden. Je kunt het natuurlijk allemaal lokaal doen, maar dat willen we niet. We doen het landelijk, omdat we willen weten wat er elders speelt. Daar zijn we zeer benieuwd naar. En misschien komen er ook andere contacten uit voort, door het jaar heen. Toneelgezelschappen die bij elkaar op bezoek gaan, zoiets. Het hele idee is een gok. Het kan een groot succes worden of juist niet”. „Dan hebben we pech gehad”, vult Eldine aan.

Vooralsnog gaat ze ervan uit dat het een succes wordt. Ter beoordeling van de kunstzinnige prestaties zullen juryleden worden uitgenodigd die hun sporen op de diverse terreinen al hebben verdiend. Bekende Nederlanders, dat trekt altijd. Betekent dat ook dat sommige studenten deelname aan de Pythische Spelen als een opstapje naar de roem kunnen zien? „Nee”, meent Ferry. „De deelnemers zijn studenten die naast hun studie nog iets anders doen, maar in de eerste plaats toch voor een bepaald vak studeren”. Eldine denkt daar anders

over. Ze heeft een keer meer voor de grap aan een cabaretwedstrijd meegedaan, maar toen ze hoorde dat er iemand van Telstar Records in de zaal was, dacht ze toch: „Nou, nou”.

Opstapje of niet, het doel van de Pythische Spelen is louter ideëel. Ferry: „Het klinkt wat dikdoenerig, maar zoals de Olympische Spelen zijn opgezet om de naties dichter bij elkaar te brengen, zo hopen we dat de Pythische Spelen de universiteitssteden dichter bij elkaar brengen”.

Draakje

Maar ook ideële aangelegenheden kosten geld. Een eerste raming van de totale kosten levert een bedrag op van tussen de twintig en vijftieng duizend gulden. Inmiddels is er via de Dienst Studentenzaken een startsubsidie van zesduizend gulden aangevraagd, waarop collegevoorzitter Van den Biggelaar 'heel positief' heeft gereageerd.

Inmiddels is men al naar de notaris gestapt ten einde een stichting in het leven te roepen. En ook is er al briefpapier ontworpen, met in de linkerbovenhoek een knipogend draakje.

Als Python, de draak, weer ter sprake komt, begint Ferry te mijmeren over de opening van de Pythische Spelen. „Ik stel me zo voor dat we beginnen op de Sint-Pietersberg. Daar kruipen we in zo'n lange draak, zoals je die in het Verre Oosten hebt - het moet er een van wel vijftig meter worden - en dan gaan we 's-avonds begeleid door fakkel-dragers naar het Vrijthof. Daar steken we de draak in brand, hè, als symbool voor het overwonnen monster”. Waarna de Pythische Spelen van Maastricht als geopend mogen worden beschouwd.

Ad van Iterson

(Wie wil meehelpen de Pythische Spelen voor te bereiden, kan Ferry van Nie bellen: 888888, pieper 16).

Gleuf

Ik neem alles terug wat ik ooit over onze kopieerfaciliteiten gezegd heb. Alles? Alles.

Ook wat ik zei toen dat godver-oneedepaustomse klereding mijn enige versgeplakte scriptieoriginieel desintegreerde? Ja, zelfs dat.

En die keer dat er een gulden inging maar niet één van de beloofde 7 afschriften opdook? Toen allerlei geheimzinnige lampjes een code trachtten te geven waaruit ik moest begrijpen dat ik er niks van begreep? Toen een hulpvaardig personeelslid krachtig ingreep door het ding uit en weer aan te zetten, waarop het verontwaardigd mijn geld, zijnde 1% van mijn inkomen na aftrek van vaste lasten, als genoegdoening achterhield? Ja, zelfs wat ik toen zei neem ik woord voor woord terug. Maar die keer dan dat ik schuimbekkend werd aangetroffen met beide handen wurgend om de sorteertoren, uitzinnig schreeuwend: „nou ben je te ver gegaan, ik ruk je toner uit je papierlade”, of woorden van voortgelijke strekking? Ach ja, daaraan heb ik nu dierbare herinneringen.

Want! Nu! Al die kleine menselijke dingen, die romantiek van de mens-machine-relatie, het wederzijds begripen, alles wordt overvleugeld door de komst van De Gleuf. Magnetisch piepend als de viedeejookeems van het hedendaag-

se crashkind, meedogenloos onpersoonlijk, de kopie uit de muur: Ze Gleuf Iz Hier Toe Stee.

Ik Gleuf, gij Gleuft, wij Gleuven: waar is de oude betekenisrijkdom gebleven? Gleuf jij of gleuf ik? Ik zal dat stuk wel even gleuven. In De Ban Van De Gleuf. De komst van Joachim Gleuf. Terug naar Oegstgleuf. Steek hem erin, Gløf! Zit er nog op? Ik gleuf het niet. Waar is de gleufkaart? Mag ik even op de jouwe? Oei hij is geknakt, nu wil hij er niet in.

Waar een wil is is een gleuf. Knippen of watergleuven? Even de gleufdruk bijstellen, mevrouwetje. Wat een gleuf!

Pure armoede, niet dan?

Om half drie gelezen op Gleufwycx toen ik een boek illegaal wou gleuven: „Gleufkaarten op het Gleufgebouw. 12.30 tot 14.00 uur”. Gleuf nog an toe, daar kom ik net vandaan. Gelukkig hadden ze het boek weer eens niet, dus dat viel mee. Ieder zijn gleuf hoor, maar mijn boeken haal ik voortaan in een echte persoonlijke bibliotheek en ik kopieer ze in een echt persoonlijk copyhouse. En studeren doe ik voortaan ook wel zelf.

U kunt mij vinden in de Gleuverij.

Peter Elderson

Vrouwen vragen voorkeur

Op de dag dat de paus Maastricht bezocht kwam in het hoofdgebouw een tiental vrouwen bijeen die zich beschikbaar hebben gesteld voor een van de vacante zetels tijdens de aankomende universitaire verkiezingen. Doel van de bijeenkomst was, te bekijken of het via een actie mogelijk is om meer vrouwen door middel van voorkeursstemmen in de verschillende raden te krijgen.

Op dit moment zijn vrouwen zwaar ondervertegenwoordigd in de verschillende universitaire raden. In het hoogste bestuurlijke orgaan, de Universiteitsraad, zitten nu bijvoorbeeld welgeteld vier vrouwen, waarvan drie studentes. Het wetenschappelijk personeel kent geen enkele vrouwelijke afgevaardigde. Bij de komende verkiezingen is het perspectief niet veel beter: voor de 18 beschikbare zetels hebben zich 50 mannen en 16 vrouwen kandideerd gesteld. De meeste van deze vrouwen hebben een weinig reële

kans om een zetel in de U-raad te bemachtigen, tenzij zij met voorkeursstemmen gekozen worden. Het beeld van de verschillende faculteitsraden wijkt niet veel af van bovengeschetste situatie.

Men was het er tijdens de bijeenkomst unaniem over eens dat het goed zou zijn als meer vrouwen de universitaire besturen zouden gaan bevolken. Vanaf deze week zal er dan ook een actie gestart worden onder het motto: 'Stem op een vrouw'. Via affiches en pamfletten zal dit onder de aandacht van de stemgerechtigden gebracht worden. Men besloot verder om, na de verkiezingen, nogmaals bij elkaar te komen. Zo mogelijk in samenwerking met de emancipatiecommissie wil men dan bekijken of er punten zijn waarop een gezamenlijk standpunt ingenomen kan worden.

Malva Driessen

27-Plusers in de problemen

Als minister Deetman zijn zin krijgt wordt er een nieuw studiefinancieringsstelsel ingevoerd dat desastreus is voor grote groepen studenten. Studerende van 27 jaar en ouder komen in het nieuwe stelsel zelfs helemaal niet meer in aanmerking voor welke vorm van studiefinanciering dan ook. Ook in Maastricht betreft dit een niet onaanzienlijke groep.

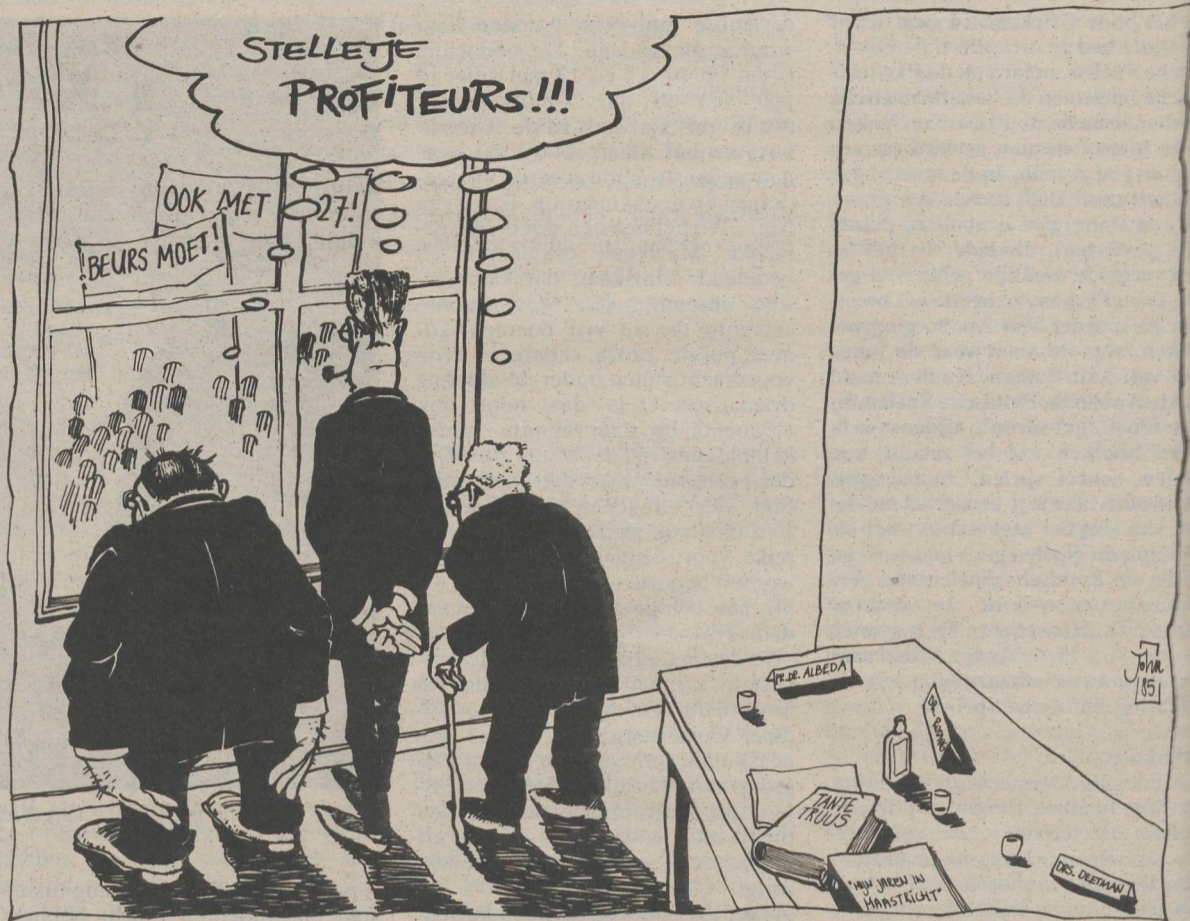
Bij de telling van 1 december 1984 bleken er aan de Rijksuniversiteit Limburg 594 studenten ingeschreven te staan van 27 jaar of ouder (inclusief avondstudenten en eerstegraads leraren). Dat komt neer op een kwart van het totaal aantal studenten. Helaas valt uit de computeruitdraai niet op te maken hoe groot het aantal beursstudenten in deze groep is, maar dit moet ergens tussen de 200 en 235 studenten liggen. Het eerste cijfer is de uitkomst van een berekening waarin avondstudenten en eerstegraads leraren (samen 200 studenten) niet meetellen, ervan uitgaande dat zij allemaal ouder zijn dan 27 én geen beurs hebben. Van het resterend aantal 27-plussers (± 400) is, volgens onderzoeksgegevens uit 1983 van de capaciteitsgroep Medische Sociologie, 50% afhankelijk van een volledige beurs. Bij de berekening van het tweede cijfer is het uitgangspunt dat bij de 27-jarigen en ouderen hetzelfde percentage een beurs krijgt van het percentage van de totale studentenpopulatie, namelijk veertig procent.

Invoering van het nieuwe studiefinancieringsstelsel zou betekenen dat deze 200 à 235 studenten hun studie verder wel kunnen vergeten. Dat betekent dat bijna tien procent van het hele studentenbestand dreigt te verdwijnen als gevolg van de plannen van de minister.

Maar niet alleen de 27-plussers worden de dupe van het nieuwe stelsel, ook de 'normale' beursstudent gaat er fors op achteruit, vooral als hij jonger is dan 20 jaar. Voor de maximale studietoelage, bestaande uit een basisbeurs, rentedragende lening en topbeurs, komt iemand in aanmerking als zijn ouders een belastbaar inkomen van f 21.650,- of minder hebben. Voor een 18-20-jarige thuiswonende student is dat f 90,17 maximaal per maand schoon, dat wil zeggen na aftrek van

collegegeld (in 1986 f 1604,-), studiekosten (volgens Deetman f 700,-) en reiskosten (maximale vergoeding f 625,-). Een uitwonende student tussen de 18 en 20 jaar krijgt maximaal f 694,- schoon per maand na aftrek van collegegeld en studiekosten. Verdienen de ouders meer dan de genoemde f 21.650,- dan worden zij geacht bij te dragen in de kosten.

Wat betekent dat nu in de praktijk? Een paar willekeurige voorbeelden. Voor Marion, 34, tweedejaars rechten en moeder van twee kinderen zou de invoering van het nieuwe stelsel betekenen dat ze zou moeten stoppen met haar studie omdat ze ouder is dan 27. „Ik ben pas op latere leeftijd gaan studeren omdat ik wilde wachten tot de kinderen wat groter waren. Ik heb heel bewust gekozen voor een dagopleiding. Overdag heb ik immers tijd en 's avonds, als de kinderen er zijn, wil ik thuis zijn. Ik krijg momenteel, als alleenstaande ouder, 1,6-maal de maximale beurs. De alimentatie voor de kinderen wordt van dit bedrag afgetrokken. Na aftrek van vaste lasten zoals huur, gas, water, licht en ziektekostenverzekering blijft er tussen de vier en vijfhonderd gulden over om met z'n drieën van te leven. Dat is zeker geen vetpot, maar heb ik alternatief is om tot je vijftenzestigste in de bijstand te blijven en dat wilde ik per sé niet. Ik kan me trouwens niet voorstellen dat de regeling ook zou gelden voor mensen van 27 jaar of ouder die nu al studeren, hoewel daarvan uit het voorstel van Deetman niets blijkt. Het zou toch te gek zijn. Ik heb dan drie jaar lang schulden gemaakt voor niets. En als het wel door zou gaan? Tja, ik zie geen andere mogelijkheid dan te stoppen. De Open Universiteit is voor mij geen alternatief. Die manier van studeren ligt mij niet. Ik zou trouwens vijf jaar moeten wachten voor ik in zou kun-

nen stappen. Van de Sociale Dienst verwacht ik ook niet zoveel. Die hebben mij al eens eerder te kennen gegeven mijn carrière niet te willen financieren. Misschien zou ik mijn vader vragen voor dat ene jaar te willen bijspringen, hoewel ik dat eigenlijk te gek vind. Wat mij in de nieuwe regeling niet helder is geworden is, hoe het zit met alleenstaande ouders en gezinnen. Is daar eigenlijk wel iets voor geregeld, of is dat ook een groep die het studeren onmogelijk wordt gemaakt? „Het slechte van de nieuwe regeling vind ik, vanuit mijn positie bekeken, dat iedereen die op zijn negentiende niet meteen gaat studeren het verder wel kan vergeten. Voor vrouwen die op jongere leeftijd kinderen krijgen, zoals ik, en afhanke-

lijk zijn van een beurs, is het een ramp”. Ook voor Judith, 20 jaar, tweedejaars studente rechten, is invoering van het nieuwe stelsel nadelig. „Op dit moment heb ik een gedeeltelijke beurs van f 707,53 per maand. Verder krijg mijn ouders nog 1x kinderbijslag voor mij, maar ik leef van mijn beurs. Dat is wel te doen, vooral omdat ik niet zo'n hoge vaste lasten heb, driehonderd gulden per maand. Ik houd nu ongeveer honderd gulden per week over om van te leven. Als de plannen van Deetman doorgaan krijg ik een basisbeurs, dat is f 7830,- per jaar voor 20- en 21-jarigen. Daarnaast kan ik een rentedragende lening van f 2400,- afsluiten, tegen 9%. Per jaar zou ik dus maximaal f 10.230,-

kunnen krijgen. Na aftrek van collegegeld en studiekosten betekent dat dat ik f 7930,- overhoud, dat is f 660,- per maand, bijna vijftig gulden minder dan ik nu heb. Verder zouden mijn ouders hun kinderbijslag voor mij verliezen. Ik denk dat het voor mijn ouders, die een belastbaar inkomen van nog geen f 33.000,- per jaar hebben, een probleem is om financieel bij te springen, vooral als binnenkort een van mijn twee zusjes ook wil gaan studeren. Hoe ik dat op moet lossen tegen die tijd weet ik nog niet. Het systeem is er trouwens nog niet door en ik hoop maar dat er veel tegenstand komt uit de Kamer”.

Malva Driessen

Bezetten: ja, gezellig

Het bezetten van een universiteit op z'n Limburgs gaat anders in haar werk dan boven de lijn Tilburg-Nijmegen. Bij het bezetten van een Limburgse universiteit is er geen sprake van gewelddadig en heldhaftig ingrijpen door de ME of het dreigen daarmee, het brullen van strijdlieiders of het agressief naar buiten werken door de bezetters van (potentiële) tegenstanders. Bij de Rijksuniversiteit Limburg betreden de bezetters 's morgens vroeg rustig het Hoofdgebouw, en geven medewerkers vriendelijk te kennen dat de zaak bezet is. Na enig aandringen mogen sympathieke, danwel sympathiserende of hooggeplaatste medewerkers toch wel naar binnen, maar niet aan het werk, omdat de verdiepingen waarop hun bureaus zich bevinden keurig afgesloten zijn. Welwillend scharen deze medewerkers zich bij de bezettende studenten.

Employees van Civiele Zaken helpen bereidwillig bij het afsluiten van deuren, het bemannen en behandelen van de ontvangstbalie en telefooncentrale, terwijl ook de keukenbrigade na een kort conflict aan het werk kan. Het congres in de aula gaat immers gewoon door, en die mensen moeten ook eten, nietwaar? Collegevoorzitter Van den Biggelaar schaarst zich goedmoedig in de rijen van de studenten. Dreigementen van medewerkers van de Technische Dienst dat ze de zaak wel 's even met koevoeten zullen openbreken omdat ze aan het werk willen worden in de kiem gesmoord door andere medewerkers. Het actielied, op de wijs van de Kinderen-voor-Kinderen-hit „Op een onbewoond eiland”, wordt rustig maar gloedvol ten gehore gebracht. Hulpvaardige medewerkers zorgen dat alles netjes verloopt. 's Middags rond een uur of half drie zit een twintigtal bezetters buiten in het zonnetje. Loeiende sirenes komen snel naderbij: „Haha, de ME”, merkt iemand snedig op, maar de bezetters blijven rustig zonnen.

Door een ongelukje (of tóch sabotage?) blijkt het brandalarm te zijn afgestaan, en staat het complete Maastrichtse brandweerkorps in de Tongersestraat. Ze zien de grap er wel van in, en druipten blijmoedig af. En 's avonds op het bezettingsfeest, wat een voorproefje op het eindsfeest leek met de 600 feestvierende en bezettende RL- en HBO-J-studenten, liepen nachtwakers van het bewakingsbedrijf Interguard onopvallend hun plicht te doen temidden van het feestgedruis.

De tweede dag van de bezetting kabbelt op dezelfde wijze voort. De Nieuwenhof wordt snel en kalm bezet, wat enige ietwat reactionaire juristen-in-spé, waarschijnlijk speciaal voor het Studielandschap vanuit Heerlen naar Maastricht afgereisd, de opmerking ontlokt „Belachelijk! Asociale acties!” De rechten-staf verklaart zich pijnsnel solidair. Het zo belangrijke colloquium doctum van een aankomend studente kan gewoon doorgang vinden. Dissonant is de solitaire actie van een losgeslagen

rechtenstudent om zijn graffiti-kunnen op de muren van de koffiekamer te botvieren: „Bezete”.

Ondertussen keuvelen in het bezette Hoofdgebouw actievoerders over lu-

dieke acties. Ze drinken gezellig wat koffie. Misschien is een actie met Mobiele Eenheid toch wel zo leuk.

Evelyne de Leeuw

Practisch alle personeelsleden die 7 en 8 mei niet op hun werkplek konden komen, waren niet te beroerd om bij wijze van tegenprestatie voor de twee vrije dagen een handtekening te zetten onder de eisen van de bezetters.

Financiële positie van studenten laatste jaren sterk verslechterd

Het studentenverzet, dat eind jaren zestig, begin jaren zeventig, met succes vocht voor een democratischer universiteit en lagere collegegelden, leek de afgelopen jaren te zijn ondergegaan in de studielast van de tweefasestructuur en in de desinteresse van de meeste studenten. Maar wat de elkaar opvolgende bezuinigingen op de rijksstudietoelagen en de steeds hoger oplopende collegegelden niet vermochten te doen, lukte minister Deetman met zijn verguisde studiefinancieringsplannen wel: bezettingen, prikacties, foras en protestbijekomsten in alle universiteitssteden. Zelfs het immer zo rustige HBO maakt kennis met acties. Op 9 mei werd, als voorlopig hoogtepunt, in Den Haag een landelijk tribunaal gehouden, gericht tegen Deetmans „toegankelijkheids- en werkgelegenheidsbedreigende plannen”, uitmondend in een demonstratie van tienduizend deelnemers naar het Binnenhof, waar deze aanklacht werd aangeboden door LSvB, FNV en de ABOP.

Naar schatting vierhonderd studenten liepen 7 mei mee in de betoging door de straten van Maastricht. Er was maar één dissonant: een bord met het opschrift „Maak van ons geen Ethiopiërs.”

Wat maakt de studiefinancieringsplannen van Deetman zo bedreigend? De Sociaal-Economische Raad, de Emancipatieraad, de Harmonisatieraad Welzijnsbeleid en vele anderen sloegen alarm over de plannen. Alleen de Academische Raad ging accoord - zij het onder voorwaarden. Ook in de Tweede Kamer ondergroef een meerder-

heid belangrijke uitgangspunten van Deetman, zoals de verlaging van de grens waar beneden ouders niet meer hoeven bij te dragen aan de studie van zoon of dochter tot f 21.650,-, of de afgrenzing van het stelsel bij 27 jaar. Of Deetman zich in het wetsontwerp op de studiefinanciering, dat hij in juni wil indienen, aan deze opvattingen iets gele-

gen zal laten liggen moet worden afgewacht, evenals de vastberadenheid van het parlement om Deetman zo nodig voor de tweede keer terecht te wijzen. Maar ondertussen zijn de gemoederen in beroering, nu het er, bijna 12 jaar na de eerste plannen van staatssecretaris Klein in het kabinet-Den Uyl eindelijk naar uitziet dat de studiefinanciering ingrijpend wordt gewijzigd.

De positie van studenten is de afgelopen jaren snel verslechterd. Studenten die afhankelijk zijn van een rijksstudietoelage hebben die de afgelopen jaren zien dalen.

De maximale beurs - exclusief college- en inschrijfgeld - ontwikkelde zich in de laatste 4 jaren van 10.490 gulden voor een uitwonende student in het studiejaar 1981/1982, via 11.230 gulden een jaar later naar 10.740 in 83/84 en 10.420 gulden in het lopende studiejaar.

Tot en met 1982 waren de beurzen geïndexeerd aan de prijsstijgingen en dus waardeverlozen. Daarna kwam de klad in de overheidsfinanciën en draaiden studenten op voor de steeds hoger wordende studiefinancieringsuitgaven, die op zich weer het gevolg waren van steeds lagere (ouderlijke) inkomens. Hoe meer studiefinanciering nodig is, hoe lager ze moet worden, zo luidde het devies. Ook voor het komende studiejaar, mogelijk het laatste waarin het huidige beursstelsel van kracht is, wordt de beurs niet verhoogd, al gaat een dreigende nieuwe verlaging niet door. Zou in al deze jaren de toelage wel volgens

de prijsstijging zijn verhoogd, dan kwam deze nu uit op ongeveer 12.000 gulden: Een verlies van meer dan 1500 gulden per jaar, op een niveau dat voor studenten vanaf 21 jaar aanzienlijk beneden de bijstandsnorm voor niet-studerende leeftijdgenoten ligt.

Bovenop de studietoelage komen de meeste studenten nog wel in aanmerking voor 1 x kinderbijslag, die varieert naar de gezinsgrootte, maar het totale budget op ten minste 11.600 gulden brengt.

Welvaartsvast, in die zin dat de beurzen omhoog gingen als de gemiddelde lonen stegen, zijn de beurzen overigens nooit geweest. Studenten hebben niet meege profiteerd van de toenemende welvaart in de jaren zeventig.

Ook studenten zonder beurs, of met een gedeeltelijke studietoelage, hebben de afgelopen jaren te maken gehad met een forse teruggang. Niet alleen de daling van het inkomen van de ouders, waarvan deze studenten tenminste voor een deel afhankelijk zijn, ook de verhogingen van het collegegeld hebben daar in toenemende mate geleid tot financiële problemen.

Huurschuld

Een aanwijzing daarvoor vormt het oplopen van huurachterstanden in de boeken van verscheidene Stichtingen Studentenhuisvesting. Zowel in Twente en Nijmegen als in Amsterdam, waar de kamernood het hoogst is, komen steeds meer betalingsregelingen voor, ook al als gevolg van de sterke verlaging van individuele huursubsidie voor studenten in 1984. In Nijmegen wordt aan studenten in de naar verhouding dure nieuwbouw-studentenwoningen aangeraden om maar weer in-

trek te nemen in de oudere studentenwoningen, die goedkoper zijn, maar eigenlijk vooral bedoeld voor de jongerejaarsstudenten. In Amsterdam wordt sinds een half jaar een streng incassobeleid gevoerd, mede omdat het liberale beleid leidde tot steeds grotere huurschulden. Voor het komend studiejaar wordt het collegegeld 1100 gulden, waarbovenop het inschrijvingsgeld van 150 gulden komt.

Het jarenlang door alle fracties in de Tweede Kamer aangehangen credo dat verhoging van het collegegeld niet aanvaardbaar was zonder een nieuw stelsel van studiefinanciering, heeft een stijging in enkele jaren van 750 gulden tot 1100 niet kunnen verhinderen, al halveerde de kamer steeds de voorgestelde stijging.

Dat nieuwe stelsel is er nu, althans in ontwerp, maar niemand is er tevreden over.

Het stelsel heeft één voordeel, wat niet ongenoemd mag blijven. In het huidige stelsel krijgen studenten waarvan de ouders een inkomen hebben beneden de 27.270 gulden, een maximale rijksstudietoelage. Daarboven echter loopt de bijdrage die van ouders wordt verwacht snel op, en wel met 42,3 cent van elke meer verdiende gulden. Daarnaast dragen de ouders ook bij als ze vermogen hebben, bijvoorbeeld in de vorm van een eigen huis, hoewel dat uiteraard niet beschikbaar is voor de toelage van zoon of dochter.

Voor veel mensen in de inkomensgroep tussen de ondergrens van ruim 27.000 gulden en, ongeveer, anderhalf keer modaal (bijna 60.000 gulden), kan dit tot aanzienlijke problemen aanleiding geven, die niet zelden studenten hebben verhindert ongestoord met de studie door te gaan.

De plannen van minister Deetman

Iedere student vanaf 18 jaar in het voortgezet onderwijs, het middelbaar en hoger beroepsonderwijs en in het wetenschappelijk onderwijs, kan aanspraak maken op een basisbeurs die verschilt naar leeftijd en vooruit- dan wel thuis-wonenden. Er is geen studiefinanciering voor 27-plussers. De basisbeurs bedraagt voor thuiswonenden van 18, 19 en 20 jaar 4011 gulden, voor 21 en 22 jaar 4455 gulden en voor 23-jarigen en ouder 4900 gulden, inclusief reiskosten. Voor uitwonenden zijn deze bedragen 7386, 7830 en 8275. Daarbovenop kan aanvullende financiering worden gekregen van (in het W.O.) 4000 gulden. 3500 gulden daarvan moet worden geleend, 500 gulden daarvan wordt alleen gegeven indien de ouders een laag inkomen hebben. Ouders betalen mee vanaf een inkomen van 21650 (nu 27230) gulden. Van het totale bedrag van maximaal 8275 + 4000 gulden maken de kosten voor leermiddelen (700 gulden), de onderwijsbijdrage (nu nog 1048 gulden) en ziektekosten (750 gulden) deel uit (bestaat recht op gratis medeverzekering bij de ouders dan bestaat de aanvullende financiering uit maximaal 3250 gulden). Naast de basisbeurs mag door de student 2000 gulden vrij worden bijverdiend. Daarboven levert hij of zij 75% in. Verder wordt rekening gehouden met het inkomen van een eventuele partner. De terugbetaling duurt 15 jaar. Het jaarlijkse bedrag wordt vastgesteld aan de hand van het verdiende inkomen. Ook een partner betaalt daar aan mee. De schuld die na 15 jaar nog resteert wordt in de meeste gevallen kwijtgescholden. Tegelijk met de invoering van het nieuwe stelsel vervalt de mogelijkheid kinderbijslag te krijgen voor studerende kinderen. Het geld dat daarmee vrijkomt (1,7 miljard) wordt gebruikt ter financiering van het nieuwe stelsel, dat in totaal 3 miljard kost.

Aan dat probleem wordt door het nieuwe stelsel van Deetman tegemoet gekomen, omdat een groot deel van de financiering wordt overgenomen door de basisbeurs, die hoger ligt dan de kinderbijslag. Over dit voordeel is iedereen het eens, al vindt niet ieder het even belangrijk.

Bezwaar

Voor het overige valt de kritiek in hoofdzaak in 3 onderdelen uiteen.

1. Het stelsel is gunstiger naarmate het inkomen van de ouders hoger is.

In verhouding tot het huidige stelsel gaat een gezin met twee uitwonende studenten in het W.O. er in het nieuwe stelsel 7,6% op achteruit bij een inkomen van 20.000 gulden, terwijl bij een inkomen van bijvoorbeeld 80.000 gulden de financiële situatie met 5% verbetert. Deetman rekende dit de Kamer enkele weken geleden nog eens voor.

2. Deetman bedreigt de toegankelijkheid van het hoger onderwijs. Een inmiddels alom geciteerd onderzoek van de Universiteit van Amsterdam becijfert dat van de circa 50.000 studenten boven 27 jaar

Op donderdag 9 mei was de bezetting teneinde. Zes bussen protesterende studenten vertrokken naar de landelijke manifestatie in Den Haag. Vier van de bussen waren betaald door het College van Bestuur, maar niet uit rijlesmiddelen, werd erbij gezegd. Het College van Bestuur kwam in de personen van voorzitter van den Biggelaar en rector magnificus Bonke de dankbare studenten uitwuiwen op de trappen van het Hoofdgebouw.

tweede deel noodgedwongen met de studie moet ophouden indien de studiefinanciering geen uitkomst meer geeft. Ook minister Deetman lijkt met een terugloop in de studentenaantallen rekening te houden. Hij gaat uit van een studentenaantal in het W.O. van 90.000 in 1987. Momenteel studeren er rond 150.000 studenten aan een universiteit. Het aantal van 90.000 dat Onderwijs noemt is in

zoverre vertekend dat het uitgaat van de studenten die in aanmerking komen voor studiefinanciering: 27-plussers zijn niet meegeteld. Over het aantal dat van hen overblijft mogen de verwachtingen niet al te hoog gespannen zijn. Juist onder deze groep, zo blijkt uit het Amsterdams onderzoek, komen relatief veel vrouwen, en andere groepen met een achterstand op onderwijsgebied, voor, wat Deetman op

het begrijpelijk verwijt van onder meer de Emancipatieraad kwam te staan dat hij maar weinig met de emancipatie op zou hebben. Door de koppeling van de budgetten voor de universiteiten aan de studentenaantallen valt bovendien te vrezen dat in de toekomst vele duizenden banen als het ware vanzelf komen te vervallen, hetgeen de onderwijsvakbonden, de studenten en de vereniging van Nederlandse universiteiten tot luide protesten aanzette.

3. Het stelsel verslechtert opnieuw de inkomenspositie van studenten.

Voor de meeste studenten is ook dat het geval, maar er zijn er ook die er op vooruitgaan, vooral studenten met ouders met een middeninkomen, die zoals gezegd, nu dikwijls niet veel meer hebben dan de drievoudige kinderbijslag en die straks in ieder geval de basisbeurs – die hoger ligt – uit Groningen krijgen overgemaakt. Maar de beursstudent van nu laat een forse veer. Hij of zij hoeft weliswaar minder te lenen, daar staat wel de rente over de lening tegenover. Bovendien vervalt de kinderbijslag die momenteel nog bovenop de beurs kan worden gegeven.

Het kan anders

Alternatieven zijn er genoeg. Met het eerste studiefinancieringsplan van staatssecretaris Klein uit 1974 zouden de meeste studenten zich nu in de handen wijven; de plannen zijn steeds slechter geworden. Toch gaan de meeste varianten waaronder die van Klein én Deetman uit van een driedeling: een basisbeurs, onafhankelijk van het inkomen van de ouders, een aanvullende beurs bij een laag ouderlijk inkomen en daarbovenop een lening, al dan niet rentedragend. Het verschil zit dan ook niet in de opzet, maar vooral in de toegankelijkheid (de leeftijdsgrens) en in de mate waarin het stelsel ten goede komt aan studerende waarvan de ouders een laag inkomen hebben. Veel alternatieven die van studentenzijde worden ontwikkeld komen uit op een veel mooier stelsel, maar ook op hogere kosten. Een volwaardig stelsel van studiefinanciering kost volgens de Landelijke Studentenvakbond bijna 6 miljard gulden. Minister Deetman – en vooral zijn collega Ruding van Financiën – vinden dat een nieuw stelsel niet meer mag kosten dan 3 miljard gulden, inclusief de rentedragende leningen.

Voor de uiteindelijke uitkomst van de studiefinancieringsperikelen lijken echter maar 2 alternatieven van

Onderstaande bijdrage voor het verkiezingsnummer van 2 mei was te laat in ons bezit, maar tegen de smeekbede van de kandidaten waren we niet bestand.

Lijst Johannesma: vrouwelijke W.P.-kandidaten voor A.F.-raad

De RL staat voor onderzoek, onderwijs en dienstverlening op het terrein van de gezondheids- en welzijnszorg. De AF vervult daarin een voortrektersrol: ze

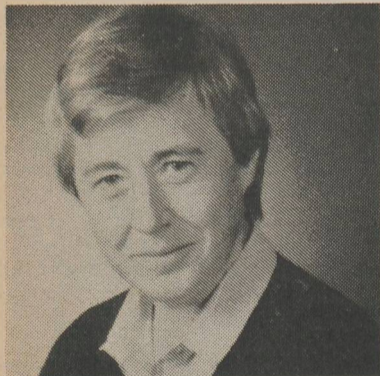
geeft vorm aan een nieuw wetenschapsveld. Bij de innoverende functie van de AF dienen historisch gegroeide opvattingen over gezondheidszorg en gezond-

heidszorgonderwijs ter discussie te staan. Een jonge faculteit biedt unieke kansen om nieuwe wegen in te slaan. Wij signaleren echter een dreigend afglijden naar machts- en concurrentiepatronen, niet onbekend uit oudere organisatiestructuren.

Wij staan voor het bevorderen van:

- een integer gebruik van bestuurlijke macht, mits goed controleerbaar door de achterban;
- discussie over de uitgangspunten, mede in interfacultair verband, onder andere door aanwenden van de mogelijkheden van de matrix-organisatie op bestuurlijk niveau;
- een grotere zelfstandigheid en duidelijk eigen identiteit van de AF door het herkenbaar maken van de werken studiegemeenschap;
- contact met werkers in het veld van de gezondheidszorg om zo te waken voor een te theoretische opstelling;
- een duidelijk op elkaar afstellen van de eerste en tweede fase;
- een evenwichtige verdeling van energie, tijd en middelen over onderzoek, onderwijs en dienstverlening en een evenredige waardering voor de hieraan bestede inzet en tijd;
- het solidariteitsprincipe in de samenwerking, als tegenhanger van het - mede door de druk van buitenaf - toenemend gevaar van een te vergaande rivaliteit;
- verbetering van mogelijkheden tot wederzijdse dienstverlening binnen de matrix-organisatie;
- een duidelijker afspiegeling van de geslachtsverhouding van de studentpopulatie aan de AF. Zowel in het docentenkorps, op bestuurlijk niveau en bij de beleidsvorming;
- het werk- en studieklimaat door een stimuleren van communicatie tussen docent en student;
- meer onderwijs en onderzoek over specifieke vrouwenproblematiek in relatie tot het gestonde bestaan.

Een rationele oriëntatie op beleidszaken, gecombineerd met (vrouwelijke) intuïtie en creativiteit kan in een waardevolle beleidsvisie resulteren: dit dient te worden geconcretiseerd in een realistisch beleid op zowel korte als lange termijn.

Joke Johannesma, verpleegkundige Bestuurlijke ervaring in de gezondheidszorg sinds 1978. Betrokken bij het Gezondheidszorgonderwijs.

Yvonne Winants, arts en voorzitter Emancipatiecommissie RL.

Het vrouwelijk element binnen de RL moet meer tot haar recht komen.

Rita Dobbelaere, fysiotherapeute Verbonden aan de eerstegraads lerarenopleiding HBO-gezondheidszorg.

Machteld Roede, humaan bioloog met onderzoekservaring in de jeugdgezondheidszorg.

Meer studentvriendelijk en maatschappijgericht onderwijs.

Gezondheidswetenschappen mogen niet vervreemden van de hulpverleners in het veld.

belang: De Sociaal-Economische Raad richt zijn kritiek vrijwel volledig op de ondergrens, waarbeneden ouders niet meer hoeven mee te betalen. Bij Deetman ligt die grens op het minimumloon, in de plannen van de SER op de huidige grens van rond de 27.000. Gezien de motie daarover in de Tweede Kamer aangenomen lijkt een wijziging in deze richting veel kans te hebben. Het tweede alternatief dat van belang kan zijn is dat van de Partij van de Arbeid. Fractievoorzitter Wallage is van plan om gelijk met de indiening van Deetmans studiefinancieringswet met een eigen plan te komen. De berekeningen daarvoor zijn nog niet afgerond. Wallage zegt hij uit te gaan van dezelfde randvoorwaarde als Deetman: 1 miljard. Volgens Wallage zijn de verschillen tussen zijn en Deetman's plannen groot, maar zullen studenten niet meteen over de PvdA-voorstellen te staan juichen. Wallage's plannen komen hierop neer dat studenten in principe voor hun eigen studie opdraaien. Het bedrag daarvoor wordt deels als basisbeurs, maar vooral als rentedragende lening verstrekt. Het grote verschil is dat afhankelijk van het inkomen van de ouders een grote schuldlimiteringsbijdrage kan worden verstrekt, zodat voor deze studenten geen grote schulden resulteren na de studie. De terugbetaling vormt dan een percentage van het later verdiende inkomen. Over deze twee plannen zal in de visie van Wallage de bijdrage niet gedurende de hele studie worden gegeven, want „iedereen moet tandarts kunnen worden, maar als hij het ook wordt, moet het geld toch terugbetalen”. In Wallage's plannen is bovendien een verhoging van het collegegeld opgenomen tot een veelvoud van het huidige bedrag. In het verleden is daarvoor door de PvdA een bedrag van 4000 gulden genoemd, dus ook zou moeten worden geleend. Een ander niet onbelangrijk verschil met wat Deetman wil is dat de PvdA iedere student, ongeacht de leeftijd, in aanmerking wil laten nemen voor een studiebeurs.

Heulen met de VVD

Het doel van de herziening van het stelsel van studiefinanciering is al tijd in de eerste plaats geweest de student onafhankelijk te maken van zijn ouders. Daarnaast zou ook de toegankelijkheid tot het hoger onderwijs moeten worden vergroot. Minister Deetman slaagt er – gebonden aan financieel voorwaarde en aan het regeerakkoord – nog minder dan zijn 3 ambtsvoorgangers – die elk hun eigen plannen hadden – in die doelstellingen waar te maken. Bovendien heeft het stelsel een hoge prijs voor de lage inkomensgroepen, terwijl de „rijkere” student er op vooruitgaat. Studentendecaan Jan Ham van de Technische Hogeschool Twente heeft daar een heel uitgesproken mening over: „Studenten heulen steeds meer met de VVD. Zij worden nu geconfronteerd met hun stemgedrag en eigenlijk heb ik daar niet zo veel medelijden mee”. De kans dat een ander stelsel dan van Deetman het huidige zal vervangen is niet groot, gezien zijn vastberadenheid om een en ander voor de verkiezingen af te werken. Lukt hem dat, dan is het protest voor niets geweest.

Bert Bakker/Tip

Rechtsgeleerden

Introductiedagen 1985/1986

Van maandagmiddag 26 augustus 1985 tot woensdagochtend 28 augustus 1985 worden de introductiedagen voor de eerstejaars studenten aan de Faculteit der Rechtsgeleerdheid gehouden. Voor de begeleiding van onze aankomende eerstejaars studenten tijdens deze dagen zoekt de Commissie Voorlichting van de FdR ongeveer 10

STUDENT-MENTOREN

die bereid zijn tot Kerstmis 1985 als mentor van een groep eerstejaars op te treden.

Belangstellenden kunnen zich opgeven bij Rita van Beek (tst. 720, k. 0041).

Algemeen

Scholingsavonden Medische

Polemologie

In samenwerking met het Maastrichts vredesplatform (MVP) heeft de werkgroep Zuid-Limburg van de Nederlandse Vereniging voor Medische Polemologie (NVMP) twee zogenaamde scholingsavonden voor belangstellenden georganiseerd.

Deze twee avonden, waarin het leren en aan elkaar centraal staan, worden gehouden op 21 mei en 4 juni 1985 om 20.00 uur in het Centrum voor Vrede en Ontwikkelingssamenwerking, Corneelstraat 4, Maastricht.

De NVMP is een organisatie van ongeveer 1700 artsen, studenten en andere gezondheidswerkers in Nederland die het recht zich verplicht voelt om herhaaldelijk en met grote nadruk te wijzen op de catastrofale gevolgen van de huidige wapeningswedloop en de evt. inzet van kernwapens op de gezondheid van mensen. De NVMP is aangesloten bij een grote internationale beweging, de IPPNW.

Op de eerste avond willen wij d.m.v. enkele korte inleidingen en discussie voor-

al de gedragswetenschappelijke aspecten van de bewapening, de dreiging en de angst bespreken. Anders gezegd: Hoe leven mensen met de BOM?

Op de tweede avond willen wij een voorzichtige poging doen te kijken naar wat de bijdrage van de gezondheidszorg zou kunnen zijn aan het proces van bewustwording en gedragsverandering van mensen t.a.v. de bewapeningsproblematiek.

Wij hopen op een vruchtbare avond op 21 mei en 4 juni a.s.

Voor verdere inlichtingen:

A.L. Winters, huisarts
Rumpenerstraat 30, Brunssum
Telefoon 045-252560

Promoties

donderdag 30 mei 1985, om 16.00 uur:
drs. R. Ackerstaff

Proefschrift: Ultrasonic duplex scanning in atherosclerotic disease of the vertebralis arterial system
Promotors: prof. dr. J. Mol, prof. dr. R. Reneman.

Personele Zaken

Wijziging reisbeschikking

De minister van binnenlandse zaken heeft besloten:

- dat het bedrag van f 132,-, genoemd in paragraaf 10, eerste lid, van de Reisbeschikking Nederland wordt gewijzigd in f 136,-.
- dat deze beschikking, die zal worden gepubliceerd in de Nederlandse Staatscourant, in werking treedt met ingang van 1 mei 1985.

Psychologie en nukleaire dreiging

Studiedag voor psychologen georganiseerd door de werkgroep Psychologen voor Vrede.

Hoe gaan volwassenen en kinderen om met de dreiging van oorlog en de dreiging van kernwapens?

Hoe reageren mensen daarop, hoe staan ze er tegenover? Welke gevoelens, opvattingen en houdingen spelen een rol? En wat is de rol van de psychologie?

De studiedag is bedoeld voor psychologen met een professionele belangstelling voor dit vraagstuk, zowel vanuit wetenschappelijk oogpunt als vanuit de praktijk van hulpverlening, gezondheidszorg, onderwijs en opvoeding.

Er worden inleidingen gehouden door:

- Mevr. L. van Blaaderen, psychiater: Ervaring van jongeren.
- J. Derksen, klinisch-psycholoog: Hulpverlening in de eerste lijn.
- P.G. Klanderms, sociaal-psycholoog: Participatie in de vredesbeweging.
- G. Fielding, psycholoog uit Engeland: Psychologists for Peace.

De discussie staat onder leiding van Th. Jonkergouw, directeur van het Nederlands Instituut voor Psychologen.

Tijd en plaats: zaterdag 1 juni '85, 9.30-15.00 uur, Rijksuniversiteit Utrecht, St. Jacobstraat 14.

Kosten: f 25,- per persoon, studenten en mensen zonder baan f 10,-. Aanmelding: door storting van het bedrag op giro 818173, t.n.v. Psychologen voor Vrede (W. Bleyenbergh), Javastraat 88, 6524 MG Nijmegen, onder vermelding van studiedag.

Inlichtingen bij: C. van der Steen 02510-10354 ('s avonds) of N. Rodenburg 03455-1108 ('s avonds).

Boeken op het gebied van GENEESKUNDE!

Boeken op het gebied van RECHT!

U vindt ze bij:

**BOEKHANDEL
Bergmans**

Nieuwstraat 9, 6211 CR Maastricht
Tel. 043-10825

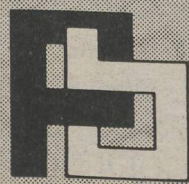
leenarts medibanda b.v.

lid "Orthobanda"

wycker brugstraat 12 - 6221 EC maastricht - telefoon 043 - 10349

- Detailhandel en groothandel in medische instrumenten en apparatuur.
- Ruime sortering in showroom.
- Speciale tarieven voor studenten.

DE LOKALE BANK
MET
MONDIAAL KARAKTER

BANQUE PARIBAS

Vrijthof 17b, 6211 LD Maastricht, 043-11477.

Koberaad - Oproep

KoOPavond vrijdag 31 mei
 Het einde van jaar '84/'85 is in zicht, tijd van bezinning en goede voornemens. Tijdens deze koOpavond staat "het Koberaad" zelf centraal:
 - Wat is er allemaal gebeurd?
 - Heb je er wat aan gehad?
 - Wat moet er nog gebeuren.
Met name alle derdejaars welkom
 (Nu ook 't 4e jaar zich in de witte jassen steekt, zijn nieuwe krachten en ideeën hard nodig!)
Komt allen vrijdag 31 mei, 10.00 KOKOKroeg, Hoogbrugstraat 1.

Centrum voor Vrede en Ontwikkelingssamenwerking organiseert 15 juni: bezoek Tropenmuseum Amsterdam

Eén van de doelstellingen van het CVOS in Maastricht is het geven van informatie en voorlichting over vraagstukken van vrede en ontwikkelingsamenwerking aan een zo breed mogelijk publiek. In het kader van deze doelstelling organiseert het CVOS op 15 juni 1985 voor belangstellenden uit Maastricht e.o. een bezoek aan het Tropenmuseum in Amsterdam.

Het Tropenmuseum is in 1864 in Haarlem opgericht als koloniaal museum door de toenmalige Nederlandse Maatschappij van Nijverheid. In 1950, na de onafhankelijkheid van Indonesië, kreeg het instituut de naam Koninklijk Instituut voor de Tropen (KIT) en het werkterrein werd uitgebreid tot alle landen van de tropen en subtropen. Ook het museum, één van de afdelingen van het instituut, breidde zijn doelstellingen uit. In 1970 werd het instituut door de toenmalige minister voor ontwikkelingssamenwerking uitgenodigd om het museum met steun van de overheid een nieuwe taak te geven op het terrein van voorlichting over het leven van de mens in ontwikkelingslanden en over de ontwikkelingsproblematiek in het algemeen. Het museum werd verbouwd en geheel opnieuw ingericht. Een groot deel van de verzameling kunstvoorwerpen, traditionele gebruiksvoorwerpen en maskers e.d. verdween naar de kelder om plaats te maken voor een veel realistischer beeld van de derde wereld. Het Tropenmuseum geldt nu als een belangrijke bron van informatie over mens en samenleving in ontwikkelingslanden, over de veranderingen die zich daar voordoen, en over de relatie tussen die wereld en de onze, een relatie die de afgelopen maanden door de hongersnood in Afrika op dramatische wijze weer bijzonder actueel is. Het museum heeft elf afdelingen die op semi-permanente basis zijn ingericht om

een flexibele aanpassing aan veranderende omstandigheden mogelijk te maken. Het is zinvol om uit die afdelingen een keuze te maken. Wij stellen voor om als eerste kennismaking met het museum de twee thematische afdelingen over „Mens en Techniek” en „Mens en Milieu” te bekijken. De afdeling Mens en Techniek is een inleiding op de totale presentatie van het museum en geeft inzicht in de technologische ontwikkelingen die plaatsvinden in ontwikkelingslanden; deze invalshoek biedt de mogelijkheid door te dringen tot de kern van de ontwikkelingsproblematiek.

In de afdeling „Mens en Milieu” komt de specifieke aard van de milieuproblemen in ontwikkelingslanden aan de orde, die daar het gevolg zijn van armoede. Tekort aan landbouwgrond, brandhout en inkomen doet de mensen bossen kappen en de landbouwgronden te intensief bebouwen of beweiden, met als gevolg uitputting, erosie, verstoring van de waterhuishouding (woestijnvorming). Daarnaast zou dan nog één van de regionale afdelingen bekeken kunnen worden. Voor de reis Maastricht-Amsterdam zal gebruik gemaakt worden van de trein (groepskaart) of er zal bij voldoende deelname een bus gehuurd worden.

Ja, ik wil graag op zat. 15 juni a.s. mee naar het Tropenmuseum

Naam ..... Adres: .....
 Woonplaats: ..... Telefoon: .....

0 Ik betaal f 20,- kontant op het CVOS (voor 5 juni a.s.)
 0 Ik maak f 20,- over op giro 3192661

Verzamelen in de stationshal van het station in Maastricht om 9.15 uur. Vertrek (met trein of bus) om 9.30 uur. Het museum is op zat. 15 juni geopend van 12.00 tot 17.00 uur. Na aankomst om ca. 12.30 uur is er gelegenheid om iets te eten (in het museum is een koffiekamer met koude snacks en een restaurant met warme snacks aanwezig). Het CVOS verzorgt daarna een korte inleiding over het museum en over de thema's techniek en milieu. Vanuit Amsterdam vertrekken we dan weer om 18.30 uur, zodat er na het museum en voor het begin van de terugreis nog even een frisse neus gehaald kan worden. We zijn dan om ca. 21.00 uur weer terug bij het station in Maastricht. Wilt u van deze gelegenheid gebruik maken om een bezoek te brengen aan het Tropenmuseum in Amsterdam, dan kunt u zich persoonlijk, telefonisch of schriftelijk (door inzending van onderstaand strookje) opgeven bij het CVOS, Cortenstraat 4, Maastricht, tel. 043-13841, en wel vóór 5 juni a.s. U kunt dit doen door kontante betaling op het CVOS of door overmaking op giro 3192661 t.n.v. E. Opdebeke te Maastricht onder vermelding van „Tropenmuseum”. Voor meer informatie kunt u bellen naar het CVOS: 043-13841, naar E. Opdebeke: 043-12523 of naar G. Wackers: 043-614372.

Sport

- Bibliotheek behaalt wederom de 1e prijs

4 mei jl. werd voor de 15e maal het Interbibliothecaire Voetbaltoernooi gehouden. De Koninklijke Bibliotheek in Den Haag was ditmaal de gastheer. De Bibliotheek behaalde ongeslagen de overwinning in haar poule. In de finale werd Amsterdam GU na een spannende strijd in de verlenging met 2-1 verslagen. Het is de tweede achtereenvolgende keer, dat de Bibliotheek het toernooi op haar naam brengt. De volledige uitslag:
 1. UB Maastricht
 2. UB Amsterdam
 3. UB Groningen

- 4. UB Utrecht
- 5. KB Den Haag
- 6. UB Amsterdam VU
- 7. PICA Den Haag
- 8. UB Nijmegen

Tafelstraat 13

- Studentenekklesia
- Humanistisch Verbond

De dinsdagavonden

- 28 mei, 20.00 uur: „Blijft Kunst Zinnig?”, voortzetting van een taaië vraag met medewerking van docenten (Paul, Kitty), studenten (Benoît, Marcel) en minstens een schilderij (Confutatis Maledictis, Hans) van de Stadsacademie, maar ook u bent welkom!
 - 4 juni, 20.00 uur: Tafeltheater „Ho-

KENNISGEVING

Het R.K. Studentenpastoraat Maastricht stelt zich tot doel de gelegenheid te scheppen tot een bezinning op hogere levenswaarden.

Het pastoraat richt zich tot alle studenten en docenten van de Rijksuniversiteit Limburg evenals die van de instituten van hogere beroepsonderwijs in Maastricht.

Zijn activiteiten staan open voor iedere belangstellende ongeacht religie of levensbeschouwing.

Op elk donderdagavond om 7 uur wordt er een Eucharistieviering gehouden met korte mediatie in de Studentenkapel in de Maastrichter Pastoorstraat, naast de St. Matthiaskerk aan de Boschstraat.

Elke maand, eveneens op donderdagavond om acht uur, vindt er een conferentieavond plaats, waaraan de datum, inleider en onderwerp tijdig worden bekendgemaakt.

De Pastor is elke dag bereikbaar voor persoonlijke gesprekken in het Pastoraat, Maastrichter Pastoorstraat 10, telefoon 043-11126.

Afspraken te maken tussen 9.30 en 12.30 uur.

(Deze advertentie werd ons van bevriende zijde aangeboden)

mo-Hetero”. Is ook hier sprake van een serie? na Verlegenheid, Intimidatie en Jaloezie! De thema's worden steeds gewaagder? met Agaath, Liesje, Lisette, Maaiken, en Karel, Pim, Rob, Warner. Zonder censuur.
 - 11 juni, 20.00 uur: „Mozart” (van Amadeus weet u nog). Dood, God, Liefde in het Requiem. Wat is een Requiem? Wat doet Mozart er mee? Kan je de dood op muziek zetten? Muzikaal-theologische avond met Geert van der Bom en Pim Ligtvoet.

De Vieringen

- zondag 2 juni: „Stenen voor brood? Eieren voor schorpioenen?” (Lukas 11, 1-13). Tweede viering rond de heilige geest. Crypte Elisabethhuis, Abtstraat 2a om 11.00 uur.
 - zondag 16 juni: „Liefde is sterker dan de dood” (Hooglied). Derde viering rond de heilige geest, en Slotvieringen. Met koor. Gast: Piet van Dongen, pastoor voor buitenlandse studenten. Crypte

Elisabethhuis, Abtstraat 2a om 11.00 uur.

Varia

- zaterdag 1 juni: Koerdische Avond bij de HBO-J aan het Theresiaplein, in samenwerking met de Koerdische Arbeidersvereniging Nederland, het Ontwikkelingscentrum en de HBO-J. Al eeuwenlang wordt er tegen dit oude volk in Klein-Azië - met schat hun aantal op miljoenen - oorlog gevoerd, op het moment vooral in Turkije. Veel Turkse mensen land zijn eigenlijk Koerd; zij worden dubbel gediscrimineerd. Video, foto's, tekeningen, zang, muziek, folkloristische voorstellingen en hapjes. De avond begint om 18.00 uur.
 - maandag 3 juni: Literaire Salon met Anna Seghers, „Das siebte Kreuz” (1942) - voor mensen die het boek gelezen hebben.
 - het seizoen 1984/1985 wordt besloten met een waarschijnlijk Bourgondisch slotmaaltijd op vrijdag 21 juni. Weet u dat alvast.

SERVAAS

BOEKHANDEL

VRIJTHOF 29
 6211 LE MAASTRICHT

TEL. 043-50054/18704

DE 4-FACULTEITEN-BOEKHANDEL VAN LIMBURG, VOOR RIJP EN GROEN IN DE WETENSCHAPPEN. EEN BOEIENDE BOEKHANDEL IN EEN GROEIENDE UNIVERSITEITSSTAD: WIJ „BLOKKEN” MET ELK BLOK MEE.

„Iedereen draagt sokken: dat is drama”

Student Jan regisseert

de sprong naar de regie waagde: „Het is een spel waarin de onmacht en impotentie van mensen van een bepaalde generatie centraal staat. Mensen die ergens streven naar genoegdoening, maar die net niet krijgen, of uit heel lullige kleine dingetjes. Met mijn vader en moeder is dat ook zo; hij sjokt wat heen en weer, weet eigenlijk niet wat te doen, zet maar een plaatje op – jazz, eigenlijk zijn enige passie – en krijgt dan op z'n kop van m'n moeder die het te hard vindt: onmacht en genoegdoening, dat is ook het verhaal van Mams, Paps, Oma, Mevrouw Barker en de Jongen, die De Droom van Amerika verbeeldt. Mams wil er zo graag „bij horen”, maar redt het telkens net niet. Paps is een oudere man, traag, impotent – de onmacht, ja – en is wat viezig. Niet omdat-ie vies wil zijn, nee, het is z'n constitutie. Hij heeft nou eenmaal overal jeuk. De tragiek van de man is, dat hij eigenlijk wég is van Mams. Oma speelt een sleutelrol. Iedereen vraagt zich bij tijd en wijle af of het mens wel goed bij d'r hoofd is, maar ondertussen... Ze speelt bepaalde rollen; die van kind, oma, commentator. Ze is heel sterk in haar ironische klaagzangen en probeert graag. In essentie is ze lief, en misschien ook wel erg slim. Mevrouw Barker geeft het contrast: ze is een wat dommige vrouw, jonger dan mams, maar ze ziet er prachtig uit, heel modieus, en ze heeft het gemaakt: ze is lid van allerlei superclubs. De Jongen, tenslotte, lijkt een ex-gigolo. Schitterende knaap, uit op geld en carrière. Die laatste twee personages lijken op een absurdistische wijze inbreuk te maken op het leven van Mams, Paps en Oma, maar het past allemaal toch erg mooi in elkaar.”

Hoe verschillend zijn nu toneel spelen en regisseren? Was het niet moeilijk voor je, als acteur die tot vorig jaar geregisseerd werd, om nu zélf de directie in handen te hebben?

Jan: „Nou, ik mis spelen. Als regisseur wil ik ook nog te vaak spelen, vóórspelen, maar dan heb ik toch wel de nodige reserves om dat te doen. Je bent regisseur, je laat mensen spelen, je doet het niet zelf. Op die manier is regie afstandelijker, maar tegelijk intenser. Je staat er wat verder van af, maar je bent tegelijkertijd, en op een andere manier, veel meer betrokken bij een stuk. Ik vond de stap naar regie voor mezelf wel logisch; met jou als speler gebeurt niet meer bijster veel, en je begint naar nieuwe wegen te zoeken. Voor mij was dat de regie. Drama op zich boeit me bijzonder”.

De Werkelijkheid

„Ik ben erg enthousiast voor toneel, je ziet al zoveel op TV. En het is ploeteren, hoor: je bent een jaar of zo bezig om een stukje van de werkelijkheid compact op het toneel te zetten, dat zegt toch wel wat over de complexiteit van de werkelijkheid, nietwaar? Het allerleukste vind ik het scheppende: er is niets, je gaat naar de bibliotheek, zoekt en zoekt naar een leuk stuk, en dan plotseling is er iets, je maakt iets. Het krijgt steeds meer vorm, dat is zo mooi. En dat enthousiasme wil ik graag overdragen, dat kan met regie. Drama is voor mij gericht op het weergeven van conflictgevoelens, het maken van onmogelijke keuzes. Daarin wil ik het banale van de mens laten zien. Iedereen, wat voor een grote heilige of lul ook, draagt sokken: dat idee kan sommige dingen verschrikkelijk komisch maken. 'De Droom van Amerika' is dan ook ergens komisch, tragikomisch”.

Hoe bolwerk je het in materieel opzicht om zo'n productie op te zetten? Is „Alles is Drama” zo gefortuneerd dat er vier producties gevoerd kunnen worden?

Jan: „Wel, we hebben het dit jaar wat dat betreft wel érg mooi voor elkaar. Via via is de toneelvereniging in contact gekomen met de

kunstacademie in Enschede, waar een studierichting scénografie bestaat. Dat is decorbouw, en zo. Die mensen krijgen een opdracht om een bepaald decor te ontwerpen, en dat voeren ze dan in een maquette uit. Die worden dan beoordeeld. Ze waren heel erg blij dat ze met ons nu eens praktisch aan het werk konden. Die decors kosten f 600,-, ongeveer de materiaal-kosten. Dat kan 'Alles is Drama' bekostigen uit de opbrengsten van deze voorstellingen, en we houden er zelfs nog wat van over, geloof ik. Dat was vorig jaar ook zo. Maar het zijn uiteindelijk wel investeringen; we willen steeds verder. Nu de decors, daarna een lichtinstallatie, een achterdoek, en requisieten, die we nu uit mottenkasten en van bestofte zolders moeten halen. Verder is het bestuur van de vereniging erg actief, ik ben daar heel erg over te spreken, het gaat allemaal prima.

Misschien gaan we nog wel het land in met de stukken. Ik heb, wat ons stuk betreft, in ieder geval con-

tacten met mijn oude middelbare school. De Engelse sectie, en ik trouwens ook, is heel enthousiast om 'De Droom van Amerika' daar in Leiden op de planken te krijgen. Maar ik denk niet dat we daarmee nou het grote geld gaan verdienen hoor, dat niet”.

„De Droom van Amerika” (Edward Albee) wordt op 12, 13 en 14 juni onder regie van Jan Mokkenstorm en met Ton Coenen, Bart Zijlstra, Marjolein Grol, Elvira van Eijck en Kristel Bulten gespeeld in Podium Posjet. Verder presenteert studententoneelvereniging „Alles is drama” nog: „Met gesloten deuren” (Jean-Paul Sartre) op 21, 22 en 23 mei, „Het haar van de hond” (Hugo Claus) op 29, 30 en 31 mei, en „Burgermans Bruiloft” (Bertold Brecht) op 5, 6 en 7 juni, allemaal ook in Podium Posjet, het theater van psychiatrisch streekziekenhuis Vijverdal.

Evelyne de Leeuw

Gezamenlijke concerten van Universiteitsorkest en Universiteitskoor

Het Universiteitsorkest en het Universiteitskoor geven een tweetal gezamenlijke concerten. Op woensdag 29 mei vindt het eerste concert plaats in de Kloosterkerk aan de Oosterweg in Valkenburg. Het tweede concert wordt gegeven in Maastricht in de Annakerk aan de Via Regia op vrijdag 7 juni.

Het orkest staat onder leiding van Arnaud Brand. De dirigent van het koor is Ludo Claesen.

Op het programma staan:

– Joseph Haydn, Harmoniemesse met solistische medewerking van Marijke Eliveld, sopraan; Jacqueline Jacobs, mezzo-sopraan; Ottmar Fraai, tenor; Hans Scheyen, bas.

– Henry Purcell, Sonata for trumpet and strings met solistische medewerking van Jan Somer, trompet.

– Carl Stamitz, Divertimento in B-dur

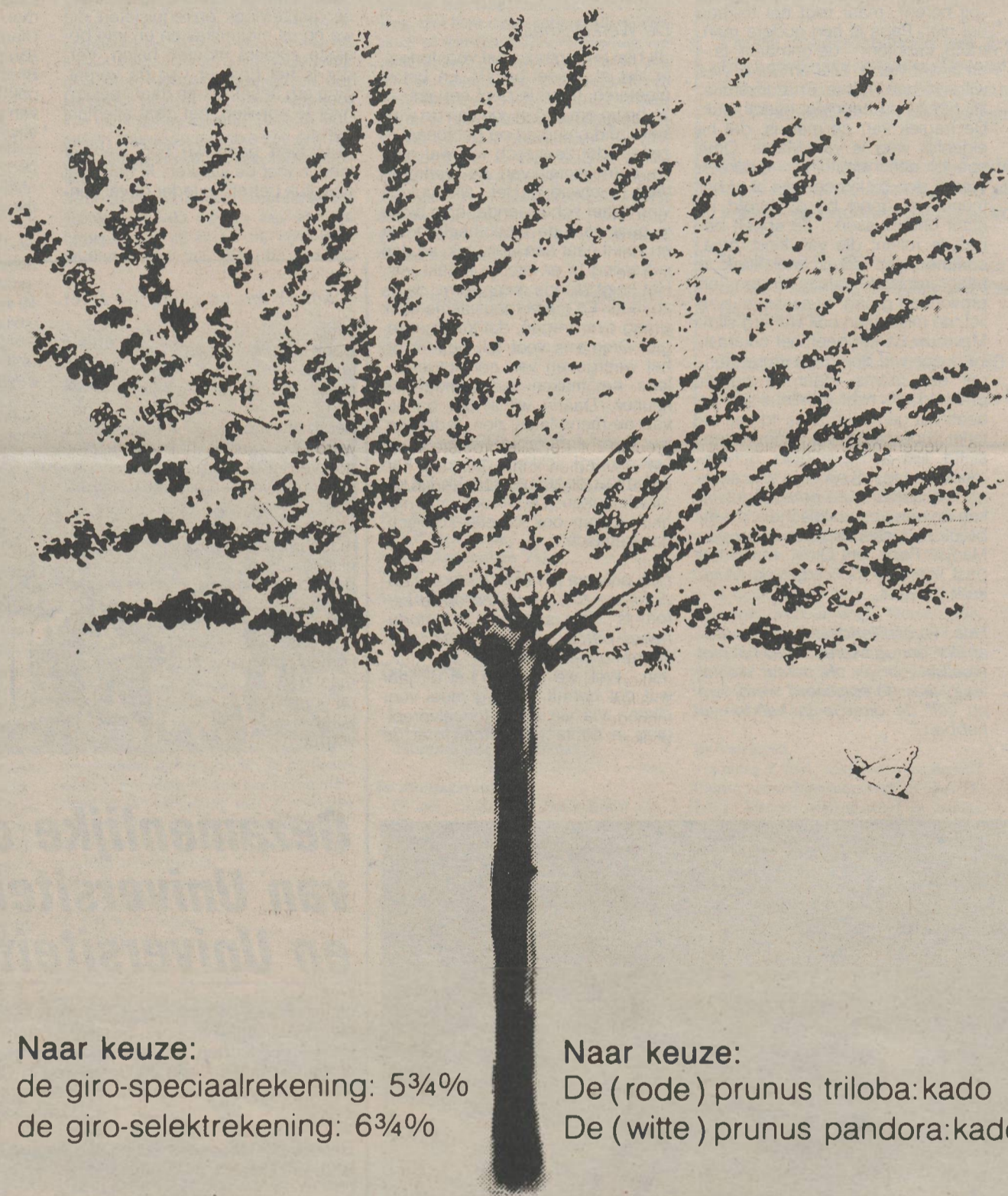
– Johannes Brahms, Abendständchen.

De concerten beginnen om 20.15 uur. Entree is f 5,- en voor studenten, CJP, pas 65 f 3,-.

twee frappante groeiers van spaarbank limburg

Naar keuze:

de giro-speciaalrekening: 5¾%

de giro-selektrekening: 6¾%

Naar keuze:

De (rode) prunus triloba:kado

De (witte) prunus pandora:kado

(minimale inleg f 50,-)

spaarbank limburg

Maastricht Tongerseweg 116

Pinkpop '85 is geen paniekvoetbal

Pinkstermaandag is het weer zover. Voor de zestiende keer wordt in het Burgemeester Daemenpark in Geleen het Pinkpopfestival gehouden. Het kostte de organisatie enige moeite tijdig een afgerond programma te regelen. Het uiteindelijke resultaat omvat een evenwichtige programmering. Een voor-elk-wat-wils formule met het accent op jonge, veelbelovende groepen. De Nederlandse vertegenwoordiging Gaga mag de feesttaart aansnijden met een frisse mengeling van rock, reggae en Afrikaanse klanken. Country & Western met een dosis adrenaline komt voor rekening van Jason & the Scorchers. Chris Rea zal zijn lome ballads tijdig afwisselen met stevige up-tempo rockers. Of China Crisis de verwachting kan lossen moet nog blijken. In ieder geval moet het optreden meer bieden dan het naar aardige, maar gladde synthesiser konfektiepop neigende niveau van het plaatwerk. Het jaarlijkse hardrock-onderdeel is weggelegd voor Yngwie Malmsteen. Dit jonge talent op hardrock-terrein kan gelukkig meer dan rock-cliché's uit zijn gitaar halen, hij is een veelzijdig talent. The Stranglers hebben enkele jaren terug het roer omgegooid. De ontwikkelingen van punkmuziek naar bijna ijle popmuziek is niet soepel verlopen, maar desondanks hebben zij hun status kunnen behouden en beschikken over een grote schare fans. De nieuwkomer King krijgt de kans het publiek te overtuigen meer te zijn dan een eendagsvlieg. Als uitdager is een reggae-finale gepland met Steelpulse, kwaliteitsreggae gekoppeld aan geëngageerde teksten.

Hoewel de Pinkpoporganisatie aan veel kritiek bloot staat en het aantal bezoekers in een paar jaar tijds fors gedaald is van 50.000 naar 20.000, ziet het programma er, getoet op het relatief beperkte budget, aantrekkelijk uit. Op de vraag waarom het zolang geduurd heeft voordat de hoofdacts bekend waren, antwoordt Jan Smeets, de man die sinds jaar en dag tekent voor de organisatie: „Wij hadden Hall & Oates op het oog. Na toevoeging van Hall & Oates en The Stranglers aan de serie reeds gekontracteerde groepen, kwam het bericht binnenvan dat de manager van Hall & Oates de Europese tournee had afgelast. Als een razende gek heb ik geprobeerd nog een behoorlijke afsluiter te vinden. Dat is toen simpelweg niet gelukt. Je moet weten dat in de tijd dat wij dachten zeker zijn van Hall & Oates andere grotenamen hebben laten lopen, waaronder Joe Cocker. Maar gelukkig konden wij terugvallen op onze blauwdruk, een alternatieve programmering. Als afsluiter stond

Steelpulse genoteerd en zij waren zeer vereerd door onze uitnodiging. Omdat the Stranglers bevriend zijn met Steelpulse mogen wij zelfs rekening houden met een jamsession. Chris Rea hebben wij kunnen bewegen twee shows op een dag te doen, na zijn optreden vliegt hij terug naar Londen voor nog een optreden. Daarom staat Rea hier zo vroeg geprogrammeerd.”

De belangstelling van de zijde van de Nederlandse televisie voor Pinkpop 1985 staat op een zeer laag pitje. De KRO-tv laat het afweten. De VARA wil wel radio-opnamen maken. Enthousiast vertelt Smeets dat er grote interesse vanuit het buitenland is. Aangediend hebben zich het kabelstation Music Box en het Britse Channel Fourprogramma The Tube. Met de opmars van de videoclip is de belangstelling van de groepen ook sterk veranderd. „Er zijn steeds meer groepen die niet op televisie willen, maar graag hun eigen clip verkopen. Daarom heb ik dit jaar

Steelpulse zal Pinkpop 1985 afsluiten.

ook tegen the Tube en Music Box gezegd dat zij zelf rechtstreeks met de groepen dienen te onderhandelen over de rechten”, licht Smeets toe. Hoewel hij het onderwerp liever wil vermijden kan Smeets toch niet ontkennen dat hij door het Belgisch Torhout/Werchter festival in een concurrentiepositie is gedwongen. Ook dit jaar zal de Belgische organisatie, wuivend met een budget van enkele miljoenen (!) gulden, louter grote namen presenteren. „Ik ben al drie jaar geleden in een concurrentiepositie gedwongen”, zucht Smeets. Pinkpop doet pertinent niet mee aan een dergelijke sterrenparade. Torhout/Werchter heeft ook een geheel andere filosofie. Het wil uitgroeien tot het allergrootste festival. Bovendien kunnen wij dat niet eens benaderen met het Pinkpop-programmabudget van 350.000 gulden. Daarnaast mogen wij van de gemeenté Geleen niet meer dan 47.000 mensen binnenlaten. In België wordt zeer zeker het publiek er weer de dupe van. Je kunt uitbreiden tot aan de grenzen van Brussel, maar je kunt nu eenmaal niet de ogen van de mensen groter maken. Pinkpop heeft sinds 1979 er alles aan gedaan om te voorkomen dat er meer dan 50.000 bezoekers binnen de hekken waren.”

Het zal wel niet in de bedoeling hebben gelegen om het aantal bezoekers zo drastisch te beperken. Drie jaar geleden is Pinkpop met de neus op de feiten gedrukt en heeft door de grote terugloop van het publiek op alle fronten drastisch moeten bezuinigen. „Wij hebben ook fouten gemaakt”, geeft Smeets toe. „Op het verkeerde moment heeft de stichting bijvoorbeeld een pand gekocht. Achteraf zijn wij blij dat wij met het geld dat Pinkpop opbracht tal van zaken in Limburg hebben kunnen doen. Denk maar eens aan al die concerten, het magazine Limburg Express, de festivals Pinkpop Binnen en noem maar op. Dat was niet gebeurd als er steeds maar gespaard werd. De zaak is het laatste jaar nog verder gereorganiseerd. Ik beschik nu over een eigen BV en ben dus niet meer in dienst van de stichting, maar ik ben een aantal maanden ingehuurd voor de organisatie van dit festival. Mislukt het, dan ga ik iets anders organiseren.”

Pinkpop 1985 is mislukt als er minder dan 20.000 belangstellenden komen opdagen. Dit aantal is minimaal nodig om uit de kosten te geraken. Mocht dit het geval zijn dan komt Pinkpop niet in de huidige vorm terug. In welke vorm dan wel is nog niet duidelijk. Eigenlijk voelt Smeets weinig voor de bijstelling van de huidige formule. Een combinatie van popmuziek, theater en sport zoals dat dit jaar in Lochem gepresenteerd wordt, vindt hij onzin. „Mogelijkerwijs is de entreprijs het enige dat niet aanspreekt. Op de gehanteerde formule is niets af te dingen. Hoe moet het anders? Ik ben gebonden aan het budget. Het is net zoals met voetballen. Weet je waarom het huidige voetbal niet meer heet te werken? Simpel, omdat er geen Johan Cruyff's spelen. Maar het spel werkt toch! Je kunt toch moeilijk achteruit gaan spelen!”

Niet alleen de concurrentie van Torhout/Werchter doet de voorverkoop traag verlopen, maar ook het bezoek van Bruce Springsteen op 12 juni in Rotterdam is hier debet aan. Het zou bijzonder jammer zijn als mocht blijken dat Pinkpop 1985 de allerlaatste zou zijn. Dan ontvalt Nederland een rijke traditie op popgebied. Als er 150.000 mensen op 5 mei een vliegshow bijwonen op het vliegveld Zestienhoven, dan moet het ook mogelijk zijn op 27 mei minstens 20.000 popliefhebbers aan te treffen in het Burgemeester Daemenpark in Geleen. Niet alleen het programma rechtvaardigt hun komst, maar

Agenda

Stadsschouwburg Maastricht

Zondag 19 mei om 20.00 uur: Ambino ballet, leerlingenuitvoering.
Vrijdag 24 mei om 20.00 uur: Michael Clark and Company, een dansfeest met dans, rock en fashion.
Maandag 3 juni tot donderdag 13 juni Toilus en Cressida door de Toneelacademie Maastricht (20.00 uur, toneel op toneel)
Vrijdag 14 en zaterdag 15 juni om 20.00 uur: Urbanus

Diversen

Galerie Wanda Reiff, Aalbeek-Hulsberg: Tine van de Weyer, Jaap Bongers en Rob Stultiens (beelden)
Bonnefantenmuseum Maastricht: Aanwinsten 83-84
Galerie Peer, Maastricht: Gerard Lommen (schilderijen)
Schouwburg, Maastricht: ontwerpen en tekeningen van de afdeling theatervormgeving Jan van Eyckacademie (tot 30 mei)
ROZ-studio, Maastricht: Bernard Visser (schilderijen en grafiek)
Stadsschouwburg, Heerlen: zaterdag 18 mei om 20.00 uur: „Pelléas et Mélisande” van Claude Debussy door de Nederlandse Operastichting
Metropol, Aken (D), donderdag 23 mei: Boogie Woogie Night met o.a.: Champion Jack Dupree, Ken Lending, Bob Hall en Dave Peabody
Pinkpop, Geleen pinkstermaandag 27 mei om 10.00 uur: Gaga, Jason & the Scorchers, Chris Rea, China Crisis, Yngwie Malmsteen, King en Steelpulse
Kasteel Hoensbroek World Press Photo (t/m 31 mei)
Fotogalerie '68 fotografisch werk van T. Spengler en A. Wilhelm, (BRD)
Stadhuis Heerlen: tentoonstelling Raph de Haas (schilderijen en tekeningen)
Schouwburg Maastricht: 3 t/m 8 en 10 t/m 13 juni, 20.00 uur: Eindexamenklas toneelacademie speelt: Troilus en Cressida van Shakespeare

Filmhuis

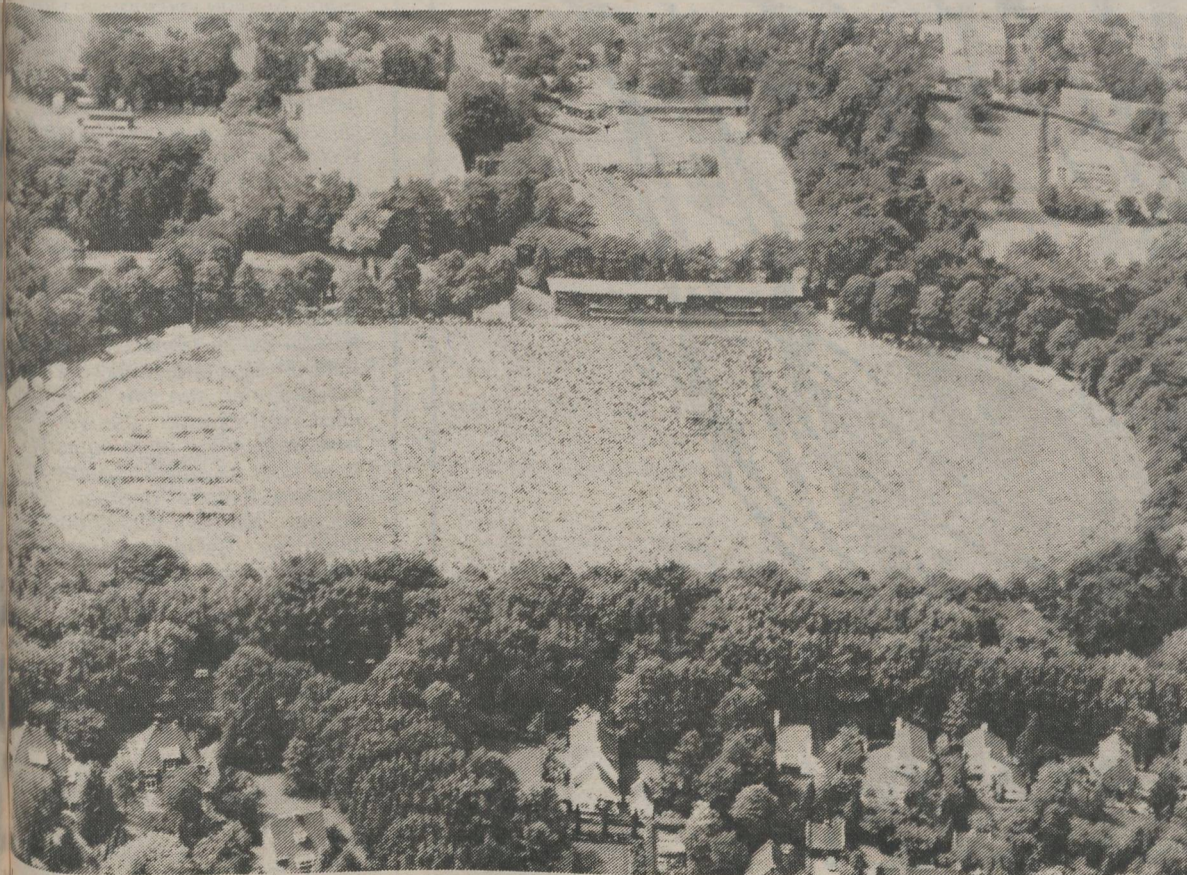
Donderdag 23 mei tot en met woensdag 5 juni, 20.00 uur: Je vous salue Marie, J.L. Godard
Donderdag 23 mei tot en met woensdag 29 mei, 22.00 uur: Er morretto, S. Bisschoff
Donderdag 30 mei tot en met woensdag 2 juni, 22.00 uur: Brother, can you spare a dime? P. Mora

Podium Posjet

29, 30 en 31 mei, 20.00 uur: Toneelgroep Alles is Drama speelt „Het haar van de hond” van Hugo Claus.

zeer zeker ook de ambiance. De festivalgangers hebben op Pinkpop nog de ruimte en hoogstwaarschijnlijk ook veel zon. De Pinkpoporganisatie heeft kennelijk bij de weergoden enige voorspraak. „Wij mogen toch ergens geluk mee hebben”, aldus een ondanks alle tegenspoed toch optimistisch gestemde Jan Smeets.

Paul Pinxten

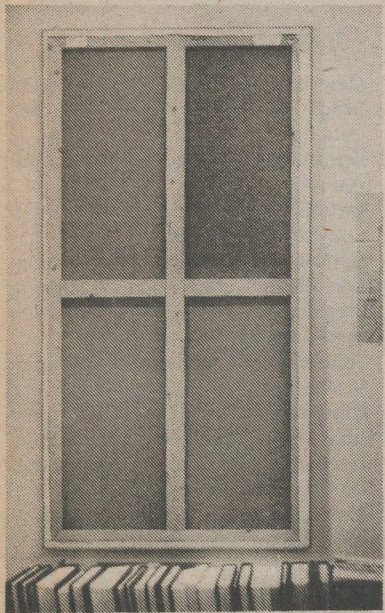
Luchtfoto van het Pinkpopfestival van het vorig jaar.

morethca

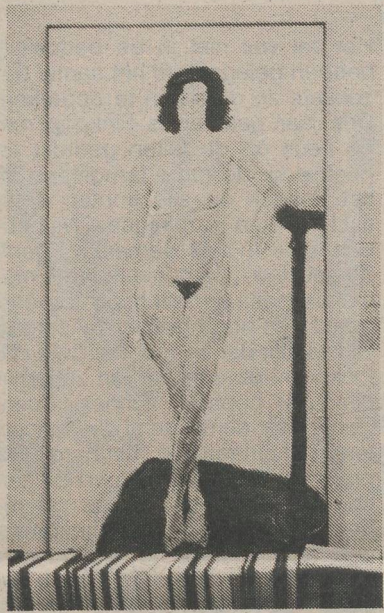
Kunst of bloot?

In een kamer in het Bonnefantencomplex hangt bij enkele bibliotheekmedewerkers een vreemd kunstwerk: een fraai ruwhouten frame van een schilderij. En hoewel je tegenwoordig nooit meer écht zeker bent of iets Kunst is of niet, valt te verwachten dat de artiest die dit kunstwerk in maart 1974 produceerde, L. Kriens, andere bedoelingen had met het met linnen bespannen raamwerk. Op de stofzijde die naar de muur toegekeerd is, staat namelijk een afbeelding. Een decante naakte vrouw, die nu echter de structuur van het stucwerk aanschouwt.

Er zijn twee lezingen over de gang van zaken die heeft geleid tot deze verhulling van het naakt. Enerzijds zijn er mensen die menen dat een medewerkster die op de betreffende kamer zat een afschuw zou hebben van porno. Immers, ook de andere prenten die die kamer sierden konden amper of niet door de beugel: een plaat van de Venus van Milo, en de beroemde poster van de dikke dame van Art Unlimited. Deze groep zou hebben gezorgd voor een onaantvaardbaar peil van viezigheid, hetgeen dus verwijderd diende te worden.

Anderzijds ventileert de betrokken medewerkster de mening, dat het gewoon wat teveel van het goede was: waar je ook keek, het was Naakt wat de klok sloeg. En om dan ook nog aan een bureau plaats te nemen dat pól onder het meer dan levensgrote naakt van Kriens

stond, ws de limit. Bezoekers met een wat associatieve geest trokken al ras hun conclusie. En de medewerkster ook: weg met dat schilderij!

Desondanks zijn er medewerkers op het Bonnefanten die vinden dat je wat betreft Kunst of Naakt best wat incasseringsvermogen mag hebben. Niettemin blijft het frame voorlopig nog even als Kunstwerk hangen, totdat zich nieuwe gegadigden hebben gemeld.

Hengstenbal

Hoogleraren en diensthooftden hebben er behoefte aan elkaar zo nu en dan „op niveau" te ontmoeten. Daarvoor is twee jaar geleden het Seniorenconvent opgericht. Om het niveau niet tot een borrel met een babbel te beperken worden er ook lezingen en zelfs excursies georganiseerd. Donderdag 2 mei ook. Het gezelschap werd uitgenodigd even de grens over te wippen. De Belgische, niet de Duitse natuurlijk, want dat zou geen pas gegeven hebben drie dagen voor de veertigste verjaardag van de bevrijding. Gastheer van onze senioren (er kwamen er dertig opdagen) was niemand minder dan Leon Melchior uit Lanaken, die ruim veertig jaar geleden wél de verkeerde grens was overgegaan. Maar was dat niet een jeugdsonde waarmee je moeilijk iemand zijn hele leven kunt blijven achtervolgen? Tenslotte heeft de man zich bijzonder „verdienselijk" gemaakt in deze samenleving. Vraag het maar eens aan meneer Nollen, vroeger van Samivoz, of aan de gehandicapten die vandaag de dag nog steeds genieten van de door Bofinex ontwikkelde projecten. Goed tien jaar geleden, toen hij de bui van de instortende bouwmarkt

zag hangen, deed Melchior zijn bouwbedrijf voor 'n slordige 65 miljoen over aan de SHV om zich vervolgens op de paardenfokkerij te storten. Met minder succes dan op de bouwrij. Er moest geld bij, veel geld zelfs. Gesterkt door zijn ervaringen in de bouwwereld probeerde Melchior zijn vriend van der Stee, voor de paardekar te spannen. Bijna was het gelukt de Staat der Nederlanden de stal te laten overnemen om eer een hippisch centrum in Schaesberg mee van de grond te helpen. Maar het vroegtijdige vertrek van van der Stee als landbouwminister gooide roet in het eten: de koop ging niet door en Melchior moest in Lanaken een radicale reorganisatie doorvoeren.

De mensen achter de excursie van 2 mei konden weten dat een vrijage van de universitaire top met Melchior hier en daar op bezwaren zou stuiten. Nadat in 1978 uitvoerig de handel en wandel van Bofinex uit de doeken was gedaan door Vrij Nederland, ontstond er opschudding toen bekend werd dat Bofinex met het bestuur van Annadal overeen gekomen was een structuurplan voor het ziekenhuis op te stellen. Daarbij werd vermeld dat binnen uiterlijk tien jaar het oude ziekenhuis door een nieuw vervangen moest worden. Zat Annadal voor tien jaar vast aan Bofinex, Melchior en Swinkels/Salemans? Nee, sprak de voorritter van het College van Bestuur in de Universiteitsraad plechtig. Inderdaad is Bofinex eerst aan Wilma verkocht en is de slechte naam vervolgens veranderd in PBC. Het buro is nog actief bij Annadal, zij het in bescheiden en aflopende mate. De universiteit mag nu dus openlijk haar vriendschap met Melchior belijden, maar wel op niveau.

ERGERNIS

Het Schip van Smaad

Een vrouw is door een ongelukkig samenloop van omstandigheden aangespoeld op een tot dan onbewoond eiland. Hoewel het maat haar wel aanstaat, en ook voedselvoorziening niet slecht wil ze toch wel terug naar haar derland. Omdat ze een eigenzinnig tip is, besluit ze om niet, zoals eens Gulliver, Robinson Crusoe of de jongens uit Lord of the Flies, een uitkijkpost op een hoog duin, bergtopje, vergezeld van een ontbranden klaarstaande berg te maken, in te richten. Ze besluit Marine Techniek, ofwel Scheepsbouwkunde te gaan studeren. Ze schrijft zich, zoals dat hoort, in aan de Delft, een instelling die cursussen op dat terrein verzorgt. De studieduur is vier jaar, met een uitloop maximaal zes jaar. Omdat ze geen bronnen van inkomsten heeft vraagt ze, naar behoren, studiefinanciering aan in Groningen. Die manier denkt ze binnen afzienbare tijd een schip te kunnen bouwen om de wereldzeeën te bezielen.

Met de TH treft ze regelingen die het mogelijk moeten maken om afstand te studeren. Praktijkopleidingen hoeven niet, omdat de beambten menen dat het feit dat ooit met een eigengebouwd schip de wateren zal overleven, geen bewijs van haar kunnen moet zijn. Als ze met haar schip in Delft arriveert kan ze gelijk het diploma aanvragen.

Ook de studiefinanciering levert niet veel problemen op. Ze is dus ze vangt per maand het bedrag dat vroeger als kinderbijstand aan haar ouders werd uitbetaald van f 400,-. In een normaal gebiedt de land zou dat natuurlijk niet genoeg zijn geweest, maar de vrouw heeft op haar onbewoond eiland weinig verlangens. Om terug te gaan, haar vierhonderd gulden geeft ze uit aan een abonnement op De Volkskrant, enkele bestellingen (shirts, shorts, apparatuur, een klewang, bijl en schop) bij de firma Wehkamp en de bekostiging van haar studie en studiematerialen.

Vier jaar later. De studie is bijna gerond, en maar goed ook, want de omgeving begint de vrouw hoorlijk te vervelen. De laatste cursussen zal ze binnen een half jaar hebben afgerond, waarna ze het schip binnen een jaar te water zal laten. Het bouwen daarvan was weliswaar enige extra liquiditeit maar door moeizaam sparen en een normale toelage daaraan toevoegen, zijn een Neckermann-boor en Lekturama-lasapparaat net te betalen.

Dan ontvangt ze een brief van de studiefinanciering te Groningen: men wordt de vrouw 27 jaar, daarmee zal haar beurs ophouden.

Het schip zal niet kunnen worden afgebouwd. De vrouw zal op het eiland blijven zitten tot in lengte van dagen, tenzij ze alsnog door een welwillend medemens wordt gered...

Slavensnavels

In de eitijd was het warm en lichtbruin. Iedereen vloog een beetje rond, hapte lucht, maakte geluiden en luisterde af en toe naar het ei op de romp van de ander. Vooral in mei.

In de meitijd was het extra heet en wit. Niemand bewoog, ook niet een beetje. Iedereen zat stil op het ei op de romp van de ander. Tot aan de maan.

Aan de maan hing een klok in de eitijd. Iedereen keek naar de wijzers, telde het draaien en fluisterde af en toe naar het ei op de romp van de ander. Vooral eind mei.

In de klok aan de maan in de meitijd zong een maanmeemin broedgeluiden, keek omlaag, telde af en opende stuk voor stuk het ei op de romp van iedereen. Tot aan de aarde.

Karl May

